

Dieiddanuori
suohkan

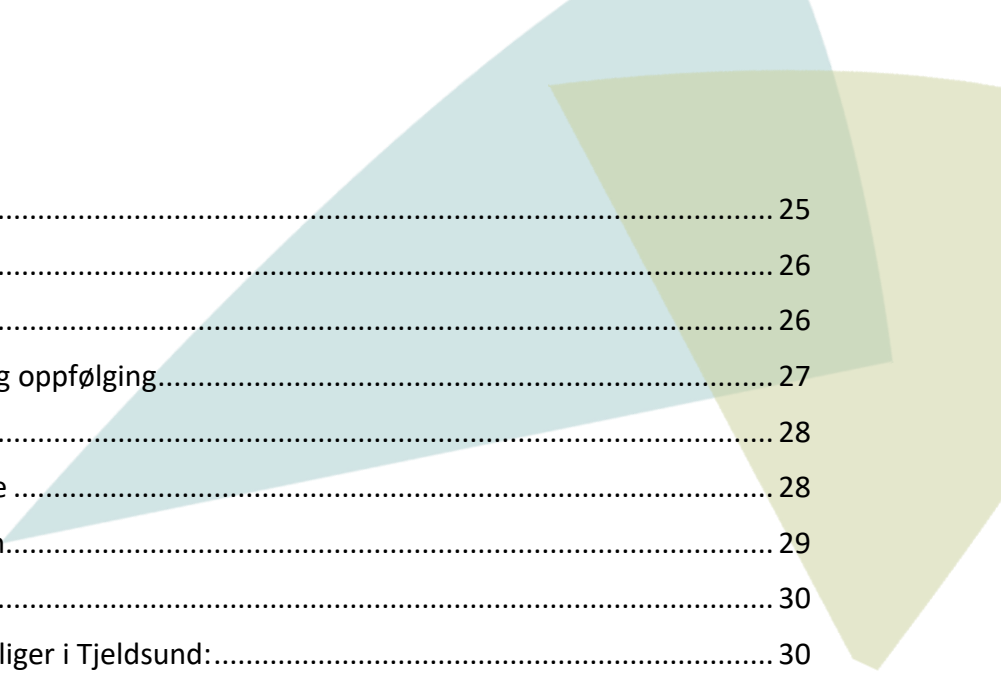
Tjeldsund
kommune

FOLKEHELSEOVERSIKTEN 2024

- LEVEKÅR OG HELSE I TJELDSUND KOMMUNE -

Innhold

Sammendrag	4
Innledning.....	7
Om Tjeldsund kommune	9
Kommunegrenser	9
Forvaltningsområde for samisk språk	9
Samisk kjerneområde	10
Næringsliv	11
Landbruksnæring	12
Kultur og friluftsliv	13
Økonomisk status og utvikling.....	13
Areal, teknisk og samferdsel.....	14
Kommuneplanens samfunnsdel og FNs Bærekraftsmål	14
Befolkningssammensetning	15
Befolkningsutvikling.....	15
Utenfor arbeid, utdanning og opplæring	16
Unge utenfor arbeid, utdanning og opplæring.....	16
Sykefravær	16
Personer som bor alene.....	16
Innvandringsgrunn i 2023 i Tjeldsund	17
Nasjonalitet og samisk befolkning	17
Samisk befolkning.....	17
Antall med samisk og/eller kvensk/norskfinsk som hjemmespråk	18
Flyktninger	19
Befolkning og flytting.....	20
Sammensetning av befolkning	20
Opprinnelse – åtte verdensregioner	21
Årsaksforhold og konsekvens	21
Oppvekst og levekår	22
Lavinntekts husholdninger	22
Uføre.....	23
Antall uføre under 30 år	24

Sosialhjelpsmottakere	25
Eneforsørgere	26
Utdanningsnivå	26
Frafall videregående skole og oppfølging	27
Forebygging barn og unge	28
Avdeling kultur og folkehelse	28
Helsestasjon og barnevern	29
Boligsituasjon	30
Vurdering av behovet for boliger i Tjeldsund:	30
Omsorgstjenester	32
Barnehager	33
Barn med barnehageplass i Tjeldsund	33
Skoler	33
Ungdataundersøkelsen 2024	35
Ungdata junior	39
Friluftsliv, idrett og kulturtilbud	40
Årsaksforhold og konsekvens	40
Miljøfaktorer	40
Drikkevann	41
Samfunnssikkerhet og Beredskap	41
Radon	42
Støy	42
Trafikk	42
Klimagassutslipp	43
Klimatilpasning	44
Årsaksforhold og konsekvens	44
Skader og ulykker	44
Skadeforekomst	44
Hvor skjer skadene i Tjeldsund kommune:	45
Hoftebrudd	45
Kriminalitet	45
Årsaksforhold og konsekvens	46
Helse, helserelatert atferd og levevaner	46

ETS medisinske senter	46
Frisklivsarbeid i Tjeldsund kommune	46
Rusmidler	47
Vaksinasjonsdekning.....	48
Årsaksforhold og konsekvens	48
Helsetilstand	49
Folkesykdommer	49
Nedsatt funksjonsevne og universell utforming	51
Kildehenvisning	53

Sammendrag

Folkehelse måles ved å se på utvalgte hovedmomenter i befolkningen slik som befolknings-sammensetning, oppvekst og levekår, miljøfaktorer, skader og ulykker, helseadferd og helsetilstand. Nedenfor ses et sammendrag av største utfordringene og mulighetene Tjeldsund står ovenfor når det kommer til folkehelse og samfunnsutvikling. Tjeldsund skiller seg noe ut fra landsgjennomsnitt på enkelte områder, både positivt og negativt. Dette betyr ikke at innsatsen som gjøres på andre områder er mindre viktig, men dette er de områdene som det er valgt å legge spesielt vekt på utfra den statistikk og opplysninger som er innhentet.

TEMA	UTFORDRINGER OG MULIGHETER	KOMMENTARER
Befolknings-sammensetning	• Økende antall eldre, og med dette behovet for kommunale tjenester knyttet til helse og omsorg. • Vi må ta vare på seniorressursen, særlig innenfor frivillighet. • Befolkning i yrkesaktiv alder ligger under landet som helhet, og påvirker aldersbæreevnen i kommunen. • Flyktninger som ressurs og arbeidskraft. • Stort innslag av samisk befolkning. • Vi må planlegge for et aldersvennlig samfunn • Etablering av Norges brann- og redningsskole kan bidra til økning av yngre tilflyttere	Kommunene kommer til å ha en stor andel personer med demenssykdom. Kommunen er i forvaltningsområdet for samisk språk. Helse og omsorgsplan er vedtatt.

Oppvekst- og levekår	• Høy andel uføretrygdede, stort sett uendret de siste år. • Andelen sosialhjelpsmottakere er høy. • Ny lov om kommunens ansvar for det boligsosiale feltet fra 1. juli 2023 skjerper kommunens ansvar. • Tjeldsund har lavere gjennomføringsgrad i videregående opplæring enn fylket og landet ellers. • Temaplan for idrett, friluftsliv og kultur er vedtatt UNGDATA 2024 viser blant annet: Positive trekk: • 92 % av ungdommene i Tjeldsund føler seg trygg i nærområdet • 89 % drikker ikke eller har bare smakt alkohol • 87 % trener minst en gang i uka • 60 % har vært i en fritidsklubb siste måned • Tjeldsundungdommen rapporterer litt færre psykiske plager enn snittet. Der vi at vi har noe å jobbe med: • 12 % synes kulturtilbudet er bra • 24 % synes kollektivtilbudet er bra • 50 % er fornøyd med skolen de går på	Ungdataundersøkelsen Friskliv Ung Oppvekstprofil og Folkehelseprofil – årlig oppdatering Program for folkehelse
Miljøfaktorer	• Vedlikeholdsetterslep på kommunale bygg. • Utdatert helhetlig ROS-analyse for kommunen. • Tilretteleggingspotensial for mye trafikanter. • Offentlig kommunikasjon innad i kommunen er ikke i henhold til behov.	
Skader og ulykker	• Det finnes for lite oversikt over skadeomfanget i kommunen. • Ulykkesbelastet E10, med elgpåkjørsler og trafikkulykker. • Forebygging er viktig for å forhindre mange skader og ulykker.	
Helseadferd	• Tall og statistikk viser ingen tendenser til utfordringer blant innbyggerne når det kommer til helseadferd. • Det er i Tjeldsund flere møteplasser for alle aldre som bidrar til god helseadferd: • Møteplass for ungdom på paviljongen, hvor det er muligheter for utvikling av tilbudet. • Frivilligheten har flere tilbud i bygdene. • Godt samarbeid med friluftsrådet. • Samarbeid med frivilligsentralen. • Dagsenter for demente	Fritidskassen BUA utstyrssentral

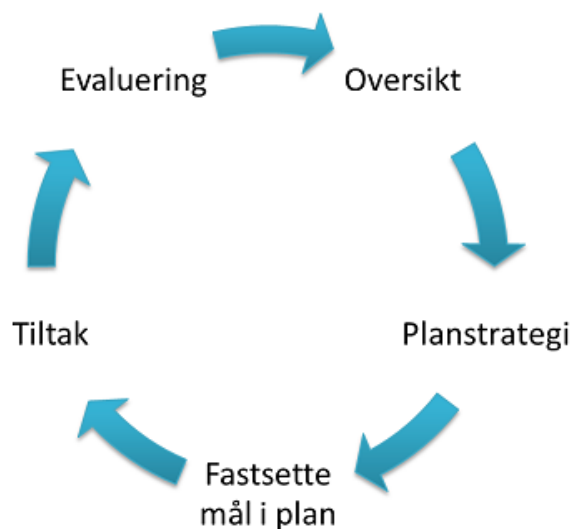
Helsetilstand	• Høy grad av diabetes. • Økning i psykiske symptomer, muskel og skjelettplager og overvekt blant unge.	SAMINOR 2-undersøkelsen. Tallene for SAMINOR 3, kommer vår/sommer 2025
Næringsliv	• Flere som pendler ut, enn inn. • Lite ferdigregulerte næringsområder. • Økende behov for kompetanse og arbeidskraft • Sentral beliggenhet i regionen som når et varierende arbeidsmarked. • Pågående arbeid med kommuneplanens arealdel, med muligheter for å tilrettelegge nye arealer til næringsaktivitet. • En offentlig sektor i vekst, med mange arbeidsplasser • Utbygging av Hålogalandsveien (ny E10) vil knytte regionen enda tettere sammen. • Behov for en strategisk næringsplan for å finne felles mål og strategier for framtidig næringsutvikling.	
Kommunen som organisasjon	• Høye utgifter i forhold til inntekter • Høy lånegjelder og høye renteutgifter • Ingen fondsreserver • Rekrutteringsutfordringer	
Boligsosiale behov	• Vedlikeholdsetterslep på flere av de kommunale boligene. • Etterspørsel etter flere boliger i nærhet til kommunale tjenester og servicetilbud. • Befolkningsframskrivninger tyder på at vi vil trenge flere omsorgsboliger og bofellesskap. • Boligmarkedet er en viktig nøkkel for å utløse potensialet for samfunnsutvikling	

Innledning

God kunnskap om nåtiden er viktig for å planlegge for framtiden. Dette dokumentet er Tjeldsund kommunes folkehelseoversikt og kunnskapsgrunnlag for kommunal planstrategi 2024-2027. Dokumentet inneholder status, fakta og utviklingstrekk for Tjeldsund kommune, samt en oversikt over helsetilstanden i befolkningen, med positive og negative faktorer som kan virke inn på denne.

Med bakgrunn i systematisk og lokal kunnskapsinnhenting skal folkehelseoversikten og kunnskapsgrunnlaget ligge til grunn for kommunens planlegging og prioritering av folkehelsestrategi, mål og tilhørende tiltak. Oversiktsdokumentet skal inngå som grunnlag for kommunens

planstrategi og kommunens overordnede planlegging. Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11, fastsette overordnede mål og strategier som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor, med utgangspunkt i oversiktsdokumentet.

Folkehelsearbeidet er en del av samfunnsplanleggingen. Befolkningens helse og livskvalitet påvirkes av mange forhold som for eksempel nærmiljø, oppvekst- og skole, tilgang på arbeid og sunne arbeidsforhold. I tillegg til kostholdsvaner, fysisk aktivitet og levevaner. Folkehelse angår oss alle, og handler om å legge til rette for en samfunnsutvikling som gir gode betingelser for helse. I folkehelsearbeidet blir derfor ansvaret for barn og unge et særlig viktig fokus og grunnlag for folkehelsesatsingen.

Folkehelsearbeid er et tverrsektorielt ansvarsområde og det overordnede ansvaret for folkehelsearbeidet ligger hos kommunedirektør og ordfører.

I [Folkehelseloven §5](#) står det at kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller. Når vi leser statistikk, må vi alltid se denne i sammenheng med kvalitativ informasjon. Det er viktig å lese tallene utfra en kritisk kontekst til hvem som har utformet tabellgrunnlaget, altså hvem som setter indikatorer når det spørres og hva som er formålet med tabellene. Jo mindre en populasjon er, jo mer restriktiv skal man være i vurderinger som gjøres kun ut fra statistikk.

I [Plan- og bygningsloven §10-1](#) skal kommunestyret minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og

Foto: Linn-Eva Sæter

vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov.

Ifølge [Lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet \(boligsosialloven\) §5](#) skal kommunen ha en oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Oversikten skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Dette dokumentet er den skriftlige oversikten over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Tjeldsund kommune, samt kunnskapsgrunnlag for kommunal planstrategi 2024-2027.

Kilder til informasjon

Det er benyttet mange ulike kilder i forbindelse med innhenting av kvantitative data. Blant annet FHI's folkehelseprofil og oppvekstprofil, KommuneHelsas statistikkbank, Ungdata, SSB og NAV.

Om Tjeldsund kommune

Fra januar 2020 slo Skånland og Tjeldsund kommuner seg sammen til Tjeldsund kommune, og ble dermed en del av Troms og Finnmark fylke, nå Troms fylke. Det ble i sammenslåingsprosessen arbeidet frem en felles visjon «sammen bygger vi livskraftige samfunn som fremmer vekst, opplevelse og folkehelse» med slagordet «Sammen for hverandre». Visjonen og slagordet forteller noe om hvilken retning vi ønsker i vår kommune.

Kommunegrenser

Kommunen grenser mot Gratangen, Lødingen, Evenes, Narvik, Harstad og Ibestad kommune. Europavei 10 går gjennom kommunen, og kommunen har forbindelse til Harstad og Hinnøya over Tjeldsundbrua. Internt holdes kommunen kommunikasjonsmessig sammen av riksveier, blant annet RV 825 (Kystkulturvegen) som går i naturskjønne omgivelser fra Tjeldsund bru og nordover til Grovfjord. Vi har interkommunalt samarbeid med Evenes kommune om blant annet legetjenesten og kulturskole. I tillegg samarbeider Tjeldsund kommune med Evenes om Ung kultur møtes (UKM).

Forvaltningsområde for samisk språk

Tjeldsund kommune/ Dieiddanuori suohkan ble innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk 1. juli 2020. Dette innebærer at samisk og norsk er likestilte språk og innbyggere har rett til å bli betjent på samisk når de henvender seg til offentlige etater. Videre fører det til større rettigheter til opplæring i samisk språk for barn og unge, blant annet gjennom et barnehagetilbud til samiske barn, som bygger på samisk språk og kultur og en samisk læringsplan i alle skolene. Å være en del av forvaltningsområde for samisk språk bidrar til at det samiske perspektivet tas med i planleggingen fremover, i enda større grad enn tidligere. Dette innebærer for eksempel å tenke igjennom hvilke tilbud Tjeldsund kommune skal gi til den samiske befolkningen, og hva kommunen vil gjøre for å ivareta den samiske befolkningens språklige og kulturelle bakgrunn i møte med for eksempel helsetjenestetilbudene i kommunen.

Samisk kjerneområde

Tjeldsund kommune har viktige samiske kjerneområder. Det finnes ingen offentlige statistikker med registrering av samer, da det i Norge ikke gjennomføres registreringer av personer på etnisk grunnlag. Men man antar at en betydelig andel av befolkningen, ca. 1/3 har samisk opprinnelse¹, og det er vitale samiske miljøer i kommunen som sørger for stor aktivitet innenfor samisk kultur og

Foto Mari-Janne Sæter Hjeltnes

språk. Det drives en samisk barnehage i kommunen med 16 barn, og ved noen av skolene gis det undervisning på samisk. Pr. dags dato er det til sammen 49 elever som har samisk i fagkretsen. Det er også samiske næringer som fiske, jordbruk og reindrift. I tillegg er duodjie og en kombinasjon av øvrige næringer en del av tradisjonelle samiske næringer. Også innenfor kulturnæringsfeltet er det en del i vår kommune, blant annet samisk kunst og andre kreative uttrykk. Samisk reiseliv øker, også i vår kommune. Sametingets virkeområde for tilskudd til næringsutvikling (STN-området) er stadig utvidet, og omfatter i dag 31 kommuner i Nord-Norge. Tjeldsund kommune omfattes delvis av STN-området, dvs. at gamle Skånland er innlemmet, mens gamle Tjeldsund står utenfor. Samisk statistikk har en geografisk tilnærming, med vekt på samiske bosettingsområder. Det finnes lite datagrunnlag for å lage individbasert statistikk om personer med samisk tilhørighet, fordi det ikke registreres informasjon om etnisk tilhørighet for personer bosatt i Norge.

I St. melding nr. 28 (2007-2008) om Samepolitikken står det at markesamisk område har sitt tyngdepunkt i Nordre Nordland og Sør-Troms. Den markesamiske dialekten som brukes i området tilhører nordsamisk, men bærer også preg av at den ligger på grensen til lulesamisk område. Samene i markebygdene har sin bakgrunn fra både reinnomadismen og den gamle

¹ Ved folketellingen i 1930 var det 3315 personer i Skånland kommune. Av disse var det 957 samer. Det innebærer at ca. 1/3 av kommunens befolkning var samer i 1930, og det er ingen grunn til å anta at dette er endret. NOU 2007:14/Evjen B. 2007, samisk tilstedeværelse i området sør for Finnmark 1865-1930. Tallet for antall samer i Tjeldsund i 1930 er mindre enn antall personer registrert i Sametingets valgmannstall i Tjeldsund kommune i 2017. Denne forskjellen i antall samer kan skyldes feilkilder ved registreringen av oppgitt antall i Tjeldsund kommune i 1930.

sjøsamekulturen. Fornorskningsprosessen påvirket også dette området. Dette førte til at samisk språk og kultur ble skadelidende. Mange markesamiske bygder har likevel i stor grad bevart de samiske kulturuttrykkene, og er i dag en levende kultur som har fostret utøvende kunstnere innen mange kunstarter, kulturpersonligheter innenfor læstadianisme og organisasjonsliv, samt idrett. De senere årene har det vært en sterk revitalisering av samisk kultur i området. Særlig har etableringen av festivalen Márkomeannu, og Várdobáiki samisk senter hatt stor betydning.

Næringsliv

Kommunen ligger sentralt til i den mest folkerike regionen i Nord-Norge. Dette er mulighetenes region med et rikt og variert næringsliv og en offentlig sektor som også er i vekst. Fra Tjeldsundbrua er det ca. 25 km til Harstad, hvor det finnes lokalsykehus og et variert nærings- og kulturliv. Harstad/Narvik lufthavn Evenes er nærmeste flyplass og ligger ca. 16 km fra kommunesenteret Evenskjer. Med sin sentrale beliggenhet nås et stort arbeidsmarked fra kommunen, og 793 innbyggere arbeider utenfor kommunen. 339 arbeidstakere pendler inn til kommunen. Utbygging av Hålogalandsvegen (ny E10) vil bidra til at regionen knyttes enda tettere sammen.

Tjeldsund har flere reiselivsbedrifter i kommunen. Dette er blant annet Tjeldsundbrua Kro og Hotell, Tjeldsundbrua camping, Elvegård Hytteutleie og Fiskeferie, Visit Grovfjord m.fl. Innen samisk reiseliv finnes blant annet Vilgesvære og Henriksen Sami Siida.

Tjeldsund kommune er den største arbeidsgiveren i kommunen, og har en spredt kommunal tjenesteproduksjon. Kommunen har en desentralisert struktur, med aktiviteter i alle bygdene.

I Grovfjord er det flere private næringsaktører med kompetanse innenfor nybygg, reparasjon og vedlikehold av båter, samt verkstedindustri, boligbygging, kraftstasjon og oppdrettsnæring. Sandstrand og Tovik har næringsaktører som leverer produkter og tjenester til bygg- og oppdrettsbransjen. Ny reguleringsplan for Skjærmarka næringsområde ble vedtatt i 2022, og legger til rette for en betydelig utbygging av områder.

Evenskjer er kommunesenter hvor kommunens administrasjon er samlet på rådhuset. I tillegg er legekontor, helsestasjon, barnevern, sykehjem og ulike pleie og omsorgstjenester etablerte der. Evenskjer er handelssentrum for kommunens innbyggere, men også for deler av Evenes og sørlige delen av Harstad. Evenskjer sentrum har ulike handels- og servicebedrifter. Statlige etater som NAV og Sametinget er også etablert her. Det samiske språksenteret Várdobáiki holder til i store og nye lokaler midt i sentrumsgaten. På Fjelldal ligger Norges brann- og redningsskole, som er en del av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Hovedoppgaven ved denne skolen er å utdanne personell til landets brann – og redningsetater og 110-sentraler. Høsten 2024 ankommer de første elvene til den toårige grunnutdanning på fagskolenivå, for de som skal jobbe heltid med forebyggende brannvern/beredskap, eller som operatør på en nødsentral for brann og redning. Når skolen

Foto: Janne Johansen

er i full drift vil det gå ca. 320 studenter på skolen, i tillegg til 2500 kurselever årlig. Skolen vil ha 160 ansatte.

I Ramsund ligger Ramsund orlogsstasjon som er sjøforsvarets vedlikeholdsbase i nord, og er en av kommunes største arbeidsplasser. Stasjonen er i stadig vekst. I Ramsund finner vi også kommunens nyeste skolebygg, Ramsund barne- og ungdomsskole, Ramsund barnehage, butikk og velferskantine.

I Kongsvik er det flere private bedrifter blant annet innenfor byggebransjen og handelsnæringen. I mai 2024 åpnet Kongsvik Landhandleri, som er en døgnåpen dagligvarebutikk.

Bedriftene i kommunen bidrar til å skape vekst og grunnlag for drift.

I følge [arealregnskap for Troms](#) er 344 dekar av kommunens totale arealer

avsatt til næringsvirksomhet, enten gjennom reguleringsplaner eller i kommuneplanens arealdel. I arealplanprosessen er det fokus på å avsette nye områder til næringsvirksomhet. Dette for å legge til rette for både eksisterende og eventuell ny næringsvirksomhet.

Landbruksnæring

Tjeldsund kommune har et aktivt landbruksmiljø hovedsakelig dominert av grovfôrproduksjon, husdyrproduksjon og noe potet, grønnsaker og bær. Tall fra 2023 viser at det var 41 registrerte produsenter hvorav 36 er med dyrehold og 5 med fôrproduksjon. Det er 23 foretak med sau, 6 foretak med melkeproduksjon hvorav en er økologisk, 7 foretak med ammekyr/kjøttproduksjon og 5 foretak som produserer fôr for salg. Kommunen har også 2 foretak med grønt/bær og 2 foretak med hest.

Landbruket er et samspill mellom jord, terreng, klima og menneskelige inngrep. Energi, mineraler og arbeidsinnsats må til for å produsere mat, og landbruket vil gjennom en slik bruk av ressurser også påvirke miljø og samfunn. I Tjeldsund kommune har utviklingen gått fra å ha mange små bruk til færre og større bruk. Presset på dyrka areal er høyt og landbruket er ofte en tapende part. De siste årene har det nasjonalt vært satt et større søkelys på vern av matjord, og at vern av matjord skal tas inn som et overordnet mål i utarbeidelse av kommunale arealplaner.

Klimaendringer vil påvirke verdens matproduksjon i stor grad for dette århundre. I nord vil effekten av klimaendringene være mindre, og det kan derfor få en stor betydning at vi øker

mulighetene for matproduksjon og matjord hos oss. Videre vil klimaendringene føre til utfordringer, men også muligheter med tilpasninger til et endret klima. Det vil være behov for kunnskap for å unngå ulemper og dra nytte av muligheter som kommer av klimaendringene.

Kultur og friluftsliv

Kommunen har et eksklusivt sjøareal. Naturen gir store muligheter for et aktivt friluftsliv, og er en populær kommune for fritidsbebyggelse. Kommunen har et yrende lag- og foreningsliv, både innen idrett og andre aktiviteter. Det er mange lag og foreninger i kommunen. Disse utviser stor dugnadsånd i alle bygder og medvirker til trivsel og aktiviteter for innbyggere i alle aldre. Dette er med på å oppfylle kommunens visjon "Sammen skaper vi livskraftige samfunn som fremmer vekst, opplevelser og folkehelse". For nærmere informasjon; Se [Temaplan for idrett, friluftsliv og kultur.](#)

Foto: Linn-Eva Sæter

Økonomisk status og utvikling

Tjeldsund kommune står i en presset økonomisk situasjon, med høyt utgiftsnivå og lite handlingsrom. Siden kommunesammenslåingen har kommunen hatt en dyr drift med et årlig merforbruk som har blitt dekket av disposisjonsfondet. Fra februar 2023 ble Tjeldsund innmeldt i ROBEK-registrert, som følge av at økonomiplan for 2023-2026 ble vedtatt med en underdekning i kommunestyrets møte i desember 2022.

I kort trekk kan kommunens økonomi oppsummeres til at utgiftene er høyere enn inntektene, og vi har derfor ikke en bærekraftig økonomi. Sentrale faktorer i kommunens økonomiske situasjon er høye utgifter, sårbarhet i forbindelse med svingninger i folketall, høye investeringer over flere år og høy lånegjeld, derav også høye renteutgifter, ingen fondsreserver, og store utfordringer med å rekruttere nødvendig personell til tjenester.

Areal, teknisk og samferdsel

Tjeldsund kommune har i dag to gjeldende arealdeler, da det etter kommunesammenslåingen ikke er utarbeidet ny helhetlig arealdel for hele den nye kommunen. Arbeidet med ny arealdel ble startet opp våren 2022, og skal etter planen ferdigstilles over nyåret i 2025. Kystplan for Midt- og Sør-Troms ble vedtatt i 2019, etter et interkommunalt samarbeid mellom kommunene i regionen.

Tjeldsund kommune har ca. 80 km kommunal veg, som jevnt over har en grei standard. Halvparten av de kommunale vegene er i dag grusbelagt, og det er stipulert en minimumskostnad på 60 millioner for å få fast dekke på alle kommunale veger. Kommunen har 2400 gatelys. Disse skal i utgangspunktet skiftes fortløpende, men bevilgningene gir i dag en for lav utskiftningstakt. Det prioriteres ofte å skifte lysene rundt skoler/barnehager, samt bussholdeplasser. Videre består resterende vegnett av riksveg og fylkeskommunal veg. I 2023 startet arbeidet med vegprosjektet Hålogalandsveien (E10/rv. 85 Tjeldsund – Gullsfjordbotn – Langvassbukt). For Tjeldsund medfører dette utbygging av ny vegtrase fra Tjeldsundbrua og til Fiskefjorden. Store deler av strekningen vil omlegges i tunell. Prosjektet vil knyttet regionen tettere sammen, forbedre framkommeligheten og øke trafiksikkerheten på strekningen.

Tjeldsund kommune har flere samarbeidsavtaler med andre kommuner/selskap når det kommer til tekniske tjenester som brannberedskap, feiertjenester og renovasjon. Tjeldsund kommune har i dag en samarbeidsavtale med Evenes kommune om brannberedskap. Evenes fungerer som vertskommune i avtalen, og har det overordna ansvaret for administrasjon av samarbeidet, dette gjelder også brannsjef. Avtalen bygger på et gjensidig samarbeid om tjenestene, og begge kommunene har egne brannkorps, stasjoner og utstyr. Når det kommer til boligsikkerhet, eller «feiertjenester» har Tjeldsund en samarbeidsavtale med Ofoten brann og redning IKS (OBRIKS). Renovasjon ivaretas av HRS IKS, mens håndtering av kommunalt avfall går ut på anbud.

Kollektivtilbudet innad i kommunen er begrenset. Kollektivtilbudet innad i kommunen er svært begrenset. Et bedre kollektivtilbud kan bidra til å øke bostedsattraktiviteten, da spesielt for familier med store barn, vernepliktige og studenter ved Brannskolen.

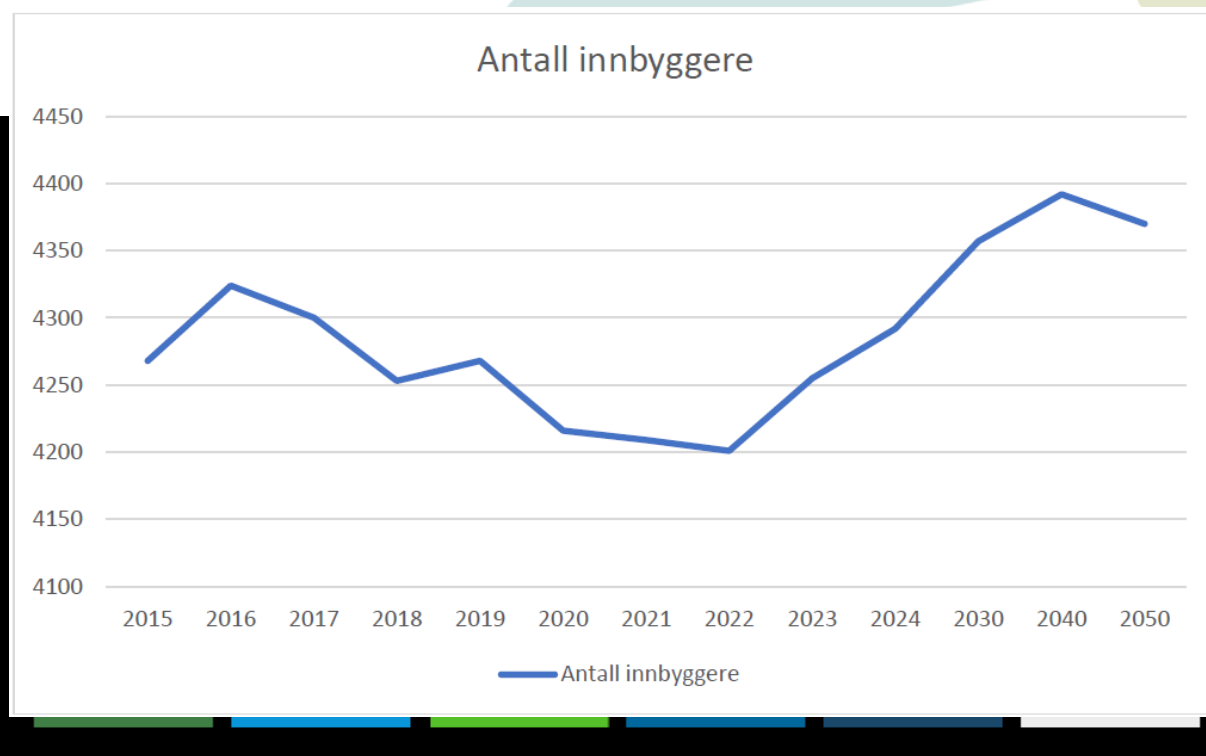
Kommuneplanens samfunnsdel og FNs Bærekraftsmål

I 2015 ble 2030-agendaen med FNs 17 bærekraftsmål vedtatt av alle medlemsland. Bærekraftsmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng, og er 17 globale mål for å sikre bærekraftig utvikling fram mot 2030. Regjeringen har bestemt at bærekraftsmålene skal utgjøre det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største nasjonale og globale utfordringer.

FNs 17 bærekraftsmål skal ligge til grunn for all kommunal planlegging og virksomhet. I arbeidet med samfunnsdelen ble det gjennomført en [analyse av målene](#) og definert hvordan kommunen kan bidra til måloppnåelse innenfor de ulike områdene. Alle bærekraftsmålene er viktig, men noen er mer viktige i den lokale konteksten, sett i sammenheng med vårt utfordringsbilde.

I [kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034](#) viser vi til hvilke bærekraftsmål som skal få særskilt fokus i planperioden og

som skal bidra i møte med kommunens utfordringer samt bærekraftig utvikling av kommunen. Bærekraftsmålene er også hensyntatt i alle kommunale planer, som for eksempel Temaplan for idrett, friluftsliv og kultur, samt kommunedelplan helse og omsorg

2024-2034. Bærekraftsmålene er rammeverket for utvikling og samarbeid om verdens helseutfordringer.

Befolkningssammensetning

Kommunens befolkning og befolkningssammensetning er utgangspunktet for de fleste vurderinger som gjøres. Fordeling i kjønn, alder, befolkningsgrupper og bosetting er viktig i denne vurderingen. Men befolkningssammensetning er også viktig i vurderingen av utfordringsbildet for folkehelsen i kommunen, og vil være med på å påvirke strategi og veivalg for planleggingen i Tjeldsund kommune.

Befolkningsutvikling

Tjeldsund kommune har pr. 1 kvartal 2024, 4270 innbyggere. Ifølge SSB vil kommunen oppleve en liten befolkningsvekst fram mot 2040. Det som kan være med på å skape vekst i kommunen er utbygging av Brann- og redningsskolen samt opprustning av forsvaret både i Ramsund og ved basen på Evenes. Kilde: [Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026](#)

Utenfor arbeid, utdanning og opplæring

En utfordring både i Norge og i andre europeiske land er at tallet yrkespassive, øker mer enn tallet yrkesaktive. Derfor er andelen i yrkesaktiv alder en sentral indikator. Når yrkesaktive må forsørge yrkespassive får det konsekvenser for finansiering av alderspensjon, helsetjenester og eldreomsorg.

Kilde: [Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026](#)

Unge utenfor arbeid, utdanning og opplæring

Tjeldsund kommune ligger noe høyere enn Troms fylke når det gjelder mennesker utenfor arbeid, utdanning og opplæring.

År		2019	2020	2021	2022
Geografi	Alder				
Hele landet	15-24 år	8,4	8,4	7,3	7,6
	25-29 år	14,1	15,1	13,1	12,8
Troms fylke	15-24 år	7,2	7,6	6,4	6,6
	25-29 år	11,9	12,9	11,1	11,3
Tjeldsund kommune	15-24 år	10,8	8,0	8,2	9,2
	25-29 år	14,2	11,4	6,0	10,6

Kilde: [Kommunehelsa statistikkbank](#)

Sykefravær

Innbyggerne i Tjeldsund kommune har hatt en stabil utvikling på legemeldt sykefravær i årene 2020-2022.

	2018	2019	2020	2021	2022	Endrings prosent
Troms fylke	5,4	5,4	5,9	6,0	6,1	2,5
Tjeldsund kommune	6,9	6,7	7,4	7,0	7,0	0,4

Kilde: [Nav.no/statistikk](#)

Personer som bor alene

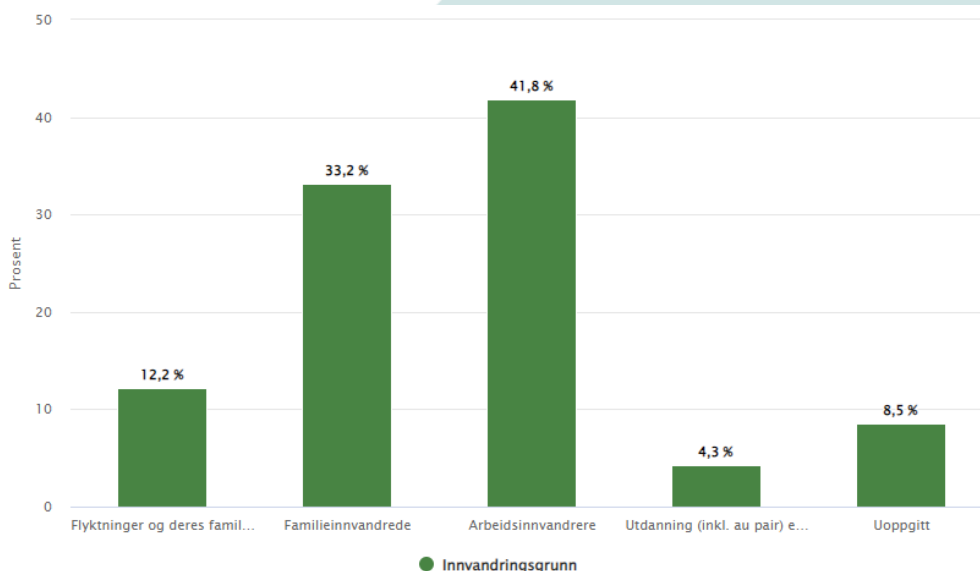
Tabellen viser personer som bor alene over 45 år. Tendensen viser at det er jevne tall over hele landet som bor alene. Tallene gjelder de som ikke er registrert samboere.

År	2020	2021	2022	2023
Geografi				
Hele landet	26	26	26	27
Troms fylke	26	27	27	28
Tjeldsund kommune	24	25	27	27

Kilde: [Kommunehelsa statistikkbank](#)

Innvandringsgrunn i 2023 i Tjeldsund

Ut fra denne statistikken kan vi se at største grunn for innvandring til Tjeldsund kommune er arbeidsinnvandring, etterfulgt av familieinnvandring.

Kilde: [IMDI - Integrering i Norge Statistikk](#)

Nasjonalitet og samisk befolkning

Samisk befolkning

For å kunne kreve seg innført i Sametingets valgmanntall stilles det i sameloven § 2-6 vilkår av både objektiv og subjektiv karakter.

Det objektive vilkåret er krav om språk-tilhørighet, idet kreves det at man selv eller ens foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre har hatt samisk som hjemmespråk, eller er barn av personer som er oppført i manntallet. Begrunnelsen for å oppstille objektive kriterier er dels å muliggjøre en viss kontroll, og dels for å sikre at vedkommende person har en rimelig tilknytning til samiske forhold. Språket er sannsynligvis det mest karakteristiske, ytre «etnisitetsmerke», og det bør derfor utgjøre en viktig faktor når det gjelder å avgrense personkretsen på objektivt grunnlag. Grunnen til at man går flere slektsledd tilbake, er den sterke fornorskingsprosessen i mange tidligere samiske områder – uten at samisk identitetsfølelse nødvendigvis er gått tapt.

Det subjektive vilkåret er et krav om egenidentifisering som same. Begrunnelsen for å ha med også et subjektivt element i avgrensingen av hvilken personkrets manntallet skulle

omfatte, var frykten for at manntallet ellers ville bli for omfattende og kanskje inkludere personer som ikke har noen berettiget interesse i å delta i et valg til et samisk organ.

Å bruke sametingets manntallsregister, kan være en kilde til feilinformasjon, og det er derfor ikke benyttet dette i dokumentet. Personer må selv aktivt melde seg inn i manntallet for å kunne stemme ved

Sametingsvalgene, følgelig

er dette et politisk

begrunnet valg

enkeltpersoner gjør. En

annen faktor er at de

manntallsførte er over 18

år, altså kun de

stemmeberettigede. Å

bruke disse tallene, kan gi

en betydelig feilkilde, da

dette ikke vil være

representativt for alle som

har en samisk identitet.

Det viser kun de som selv

aktivt har meldt seg inn i

et politisk manntall.

Foto: Janne Johansen

Antall med samisk og/eller kvensk/norskfinsk som hjemmespråk

Tabellen viser at det er totalt 1049 personer som rapporterer at de har

samisk som hjemmespråk. Ca. 60 % av de som har samisk som hjemmespråk bor i Indre Finnmark (Kautokeino/Karasjok). Kvensk/norskfinsk språk er mindre utbredt. Totalt 252 personer rapporterer at de benytter kvensk/norskfinsk som hjemmespråk.

Kilde: Folkehelseundersøkelsen i Troms og Finnmark, SAMINOR 2²:

Eget hjemmespråk			
Region	Samisk	Samisk og kvensk/norskfinsk	Kvensk/norskfinsk
Nord-Troms	22	8	16
Midt-Troms	16	5	8
Sør-Troms	20	2	5
Tromsøområdet	102	11	21
Øst-Finnmark	60	15	64
Vest-Finnmark	157	9	31
Indre Finnmark	601	21	36
Totalt	978	71	181

Flyktninger

Tidligere Skånland kommune har lenge hatt tradisjon for å ta imot enslige mindreårige flyktninger til kommunen, per nå bosettes det ikke mindreårige flyktninger. En del av de som kom til tidligere Skånland kommune har bosatt seg i Tjeldsund og er blitt integrert i samfunnet via skole, jobb eller arbeidstilrettelegging. Disse kommer fra Afghanistan, Syria, Etiopia, Somalia og Eritrea. Kommunen vedtok i mars 2022 at Tjeldsund skulle bosette 30 Ukrainske flyktninger. Pr. utgangen av 2022 var det bosatt 26 flyktninger fra Ukraina, etter anmodning fra UDI og IMDI. I tråd med politiske vedtak skulle det i 2023 bosettes 25 flyktninger hvorav kommunen bosatte 33 personer. For 2024 er det vedtatt å bosette 35 flyktninger. Kommunen er nå på utkikk etter boliger til bosetting og ser helst etter familieboliger for å nå det anmodet antallet. Per April 2024 har Tjeldsund bosatt 58 Ukrainske flyktninger i kommunen.

Helseapparatet jobber for å møte de som trenger helsehjelp, introduksjonsprogram for voksne og voksenopplæringen er nå godt etablert, i tillegg har grunnskole og barnehage god kapasitet og kompetanse på dette området.

September 2023 åpnet ordinært mottak på Kvitnes camping med en tilleggsavdeling på Elvemo, med plass til 150 mennesker. Ved utgangen av februar 2024 var det 150 beboere ved Kvitnes mottak

² Tall fra SAMINOR 3 blir satt inn når disse er klar, vår/sommer 2025

Befolkning og flytting

Kommunen har nå en flyktningetjeneste som jobber opp en kompetanse og kapasitet til å bosette flyktninger.

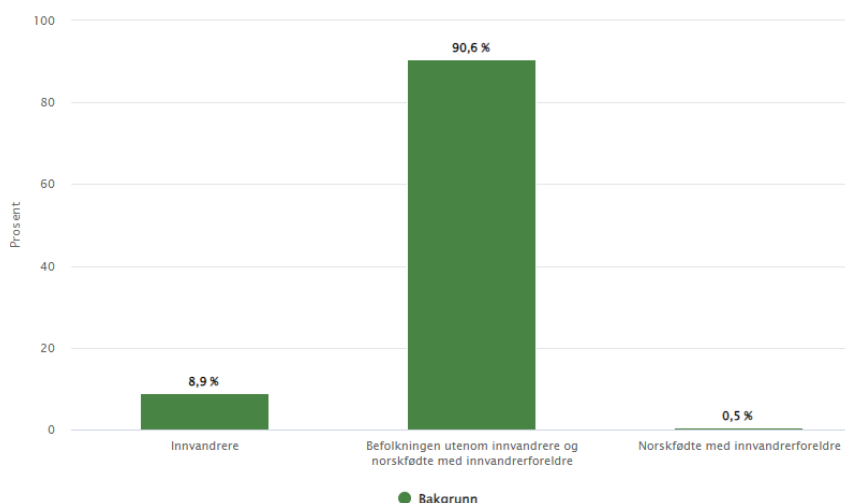
Flyktninger og deres
familiemedlemmer utgjorde

12,2 prosent

av innvandrere i Tjeldsund
(f.o.m. 2020) i 2023

Sammensetning av befolkning

Figuren viser andel personer fordelt etter bakgrunn i 2023 i Tjeldsund.

Kilde: [IMDI - Integrering i Norge - Statistikk](#)

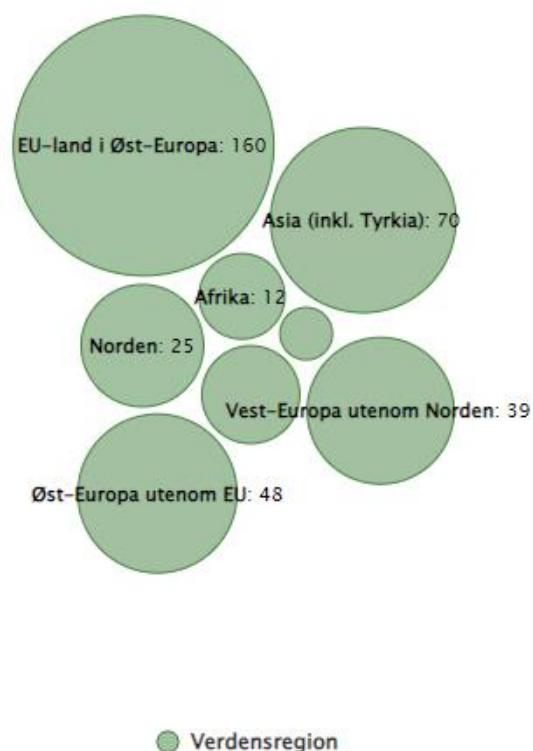
Ved inngangen til 2023 var det
bosatt

376

innvandrere i Tjeldsund (f.o.m.
2020)

↑ Dette er en endring på **+26** personer siden
inngangen til 2022

Opprinnelse – åtte verdensregioner

Figuren viser innvandrere fordelt etter verdensregion i 2023 i Tjeldsund kommune.

Ifølge figuren har kommunen mest innvandring fra EU-land i Øst-Europa.

Kilde: [IMDI - Integrering i Norge- Statistikk](#)

Årsaksforhold og konsekvens

Befolkningsframskrivninger viser at vi har en liten vekst i befolkningen fram mot 2040. Tallene viser også at det er personer over 65 år som vil øke meste, mens personer i yrkesaktiv alder og barn under 18 år har en nedgang. Det er usikkert om framskrivingene har tatt høyde for utbyggingen av Evenes flystasjon, åpning av Brann- og redningsskolen på Fjelldal og Forvarets utvidelse av Ramsund orlogsstasjon.

[Menon Economics](#) gjennomførte i 2022 en

studie av ringvirkninger ved etablering av Evenes flystasjon og Brann- og redningsskolen i Evenes og Tjeldsund kommuner. Hovedscenariotet estimerer at befolkningsøkningen fra mot 2030 vil være 1760 personer i hele regionen. Av disse vil omkring 550 bosettes seg i Tjeldsund.

Slik befolkningsframskrivningen står i dag, vil vi framover får en økning i andelen over 80 år. Innen 2030 vil andelen over 80 år være økt med inntil 50 prosent. Dette får igjen konsekvenser for det helsetilbudet som kommunen skal levere.

Kvalitetsreformen «Bo trygt hjemme», en videreføring av «Leve hele livet», vil være viktig å implementere i kommunens planverk. Målet med reformen er at eldre kan bo trygt hjemme, og at behovet for helse- og omsorgstjenester blir minimert gjennom bedre planlegging, styrket forebygging og mer målretta tjenester. Videre ønsker man å sikre bedre bruk av personell og de samla ressursene, og gjennom dette bidra til at alle som trenger det får tilgang på gode og trygge tjenester. Les mer om dette i [kommunedelplan for helse og omsorg 2024-2034](#).

Kommunen er også vertskommune for asylmottak og har vedtatt for 3. år på rad å bosette flyktninger i kommunen. Med all uro i verden pr. dags dato vil kommunen antakelig oppleve befolkningsvekst med bakgrunn i dette i tillegg.

Oppvekst og levekår

Oppvekst og levekår er viktige premisser for helse og livskvalitet. Livskvalitet er i vanlig språkbruk ofte en betegnelse på velferd eller det å ha et godt liv, dvs. både objektive og

subjektive aspekter. F.eks. vil arbeidsledighet eller forekomst av sykdom være objektive mål, mens opplevelsen av jobbtrygghet eller hvordan helsetilstanden føles være subjektive mål.

Levekår defineres i et samspill mellom individuelle faktorer, ressurser og de muligheter en har for å realisere disse på arena som skole, arbeid med mer. Levekår kan defineres og forstås som den enkeltes tilgang til ulike ressurser. Levekår påvirker helse og hvordan helsen fordeles i befolkningen.

Foto: Elisabeth Dypvik Kristiansen

Oppvekstforhold påvirker den enkeltes muligheter senere i livet, og legger grunnlaget for helsetilstand i voksen alder. Gode oppvekstmiljø, velferdsordninger og tjenester er avgjørende for å medvirke til en god folkehelse, samt redusere de sosiale ulikhetene.

Tjeldsund kommune har drevet Frivillighetssentral siden 2005. Sentralen har vært drevet ved stor grad av frivillig innsats og hatt tilbud til alle aldersgrupper. Sentralen har en fulltidsansatt. Fra og med 2024 drives Frivilligsentralen av et samvirkeforetak, og daglig leder er ikke lenger kommunalt ansatt.

Frisklivssentralen i Tjeldsund kommune ble etablert i 2018 og jobber forebyggende for folks fysiske og psykiske helse. Frisklivssentralen har per tiden ingen fulltidsansatte, men driftes via kultur og folkehelse, som et frisklivstiltak.

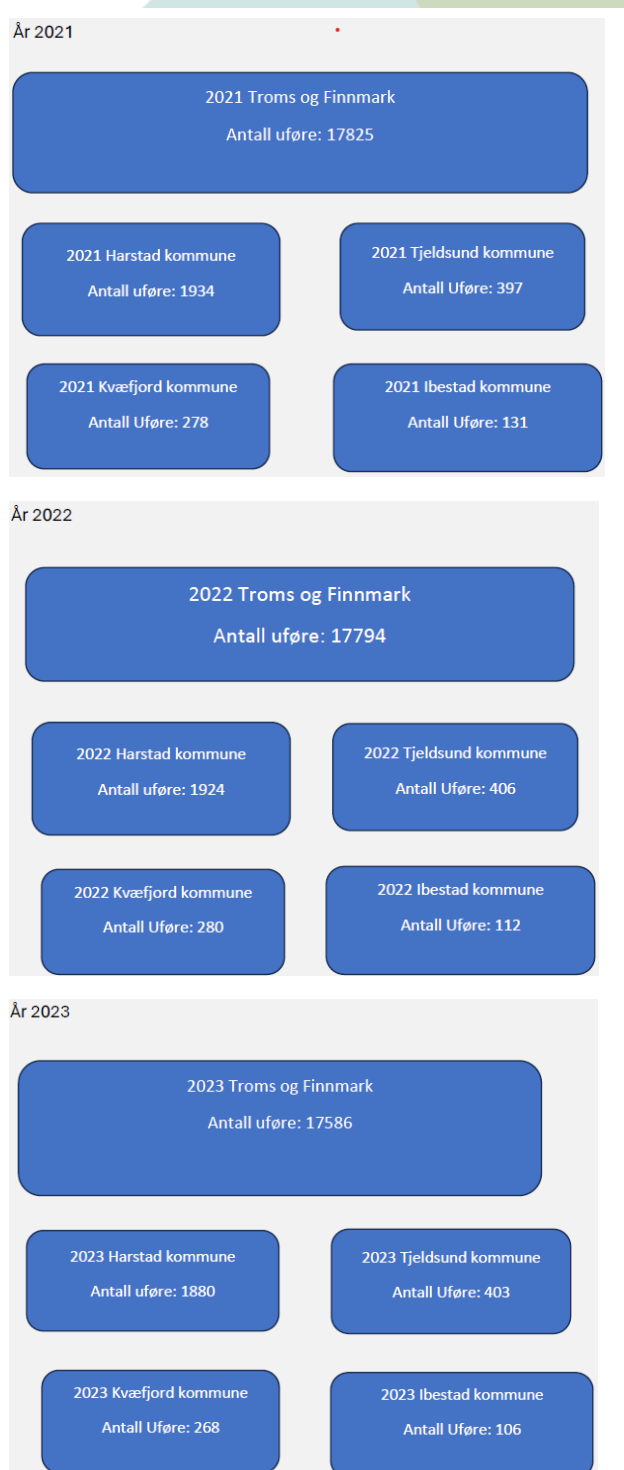
Lavinntekts husholdninger

Personer som er under kategorien vedvarende lavinntektshusholdning, er lavere enn landsgjennomsnittet i Tjeldsund kommune. Dette betyr ikke at vi har familier som sliter, men det er da viktig med målrettede tiltak, som for eksempel Fritidskassen, utstyrssentral og lignende.

Uføre

Årsakene til sykefravær og uførepensjon er komplekse. Offisiell statistikk er basert på den diagnosen som er anført i søknadene til NAV Sør-Troms. Denne statistikken har mange feilkilder. De som søker uførepensjon, har ofte sammensatte vansker og problemer som ikke lett kan oppsummeres i en eller to diagnosekoder. I slike tilfeller vil derfor den diagnosen som er ført opp, gi et ufullstendig bilde av årsakene til arbeidsuførheten. Hvilken diagnose legen fører opp på sykemeldingsskjema og søknader om uføretrygd, kan være preget av hvilke diagnoser som til enhver tid blir god tatt hos NAV.

Figuren viser at Tjeldsund kommune har en høy andel³ uføretrygdde. Det har ikke vært noen vesentlig endring de siste tre år.

³ Figuren viser antall, og ikke prosent. Derfor blir det ikke helt enkelt å sammenligne kommuner. Men det som er interessant er å se utviklingen over tid.

Antall uføre under 30 år

År 2021:

2021 Troms & Finnmark Antall: 923	2021 Harstad Antall: 101	2021 Tjeldsund Antall: 11	2021 Kvæfjord Antall: 18	2021 Ibestad Antall: 6
--------------------------------------	-----------------------------	------------------------------	-----------------------------	---------------------------

År 2022:

2022 Troms og Finnmark Antall: 950	2022 Harstad Antall: 101	2022 Tjeldsund Antall: 12	2022 Kvæfjord Antall: 20	2022 Ibestad -
---------------------------------------	-----------------------------	------------------------------	-----------------------------	-------------------

År 2023:

Troms og finnmark Antall: 956	Harstad Antall: 96	Tjeldsund Antall: 10	Kvæfjord Antall: 18	Ibestad Ingen registreringer
----------------------------------	-----------------------	-------------------------	------------------------	---------------------------------

Kilde: Tabellene er tilsendt kommunen fra ansatt i Nav Sør-Troms.

Antall uføre under 30 år i Tjeldsund kommune har vært relativt konstant de siste tre årene.

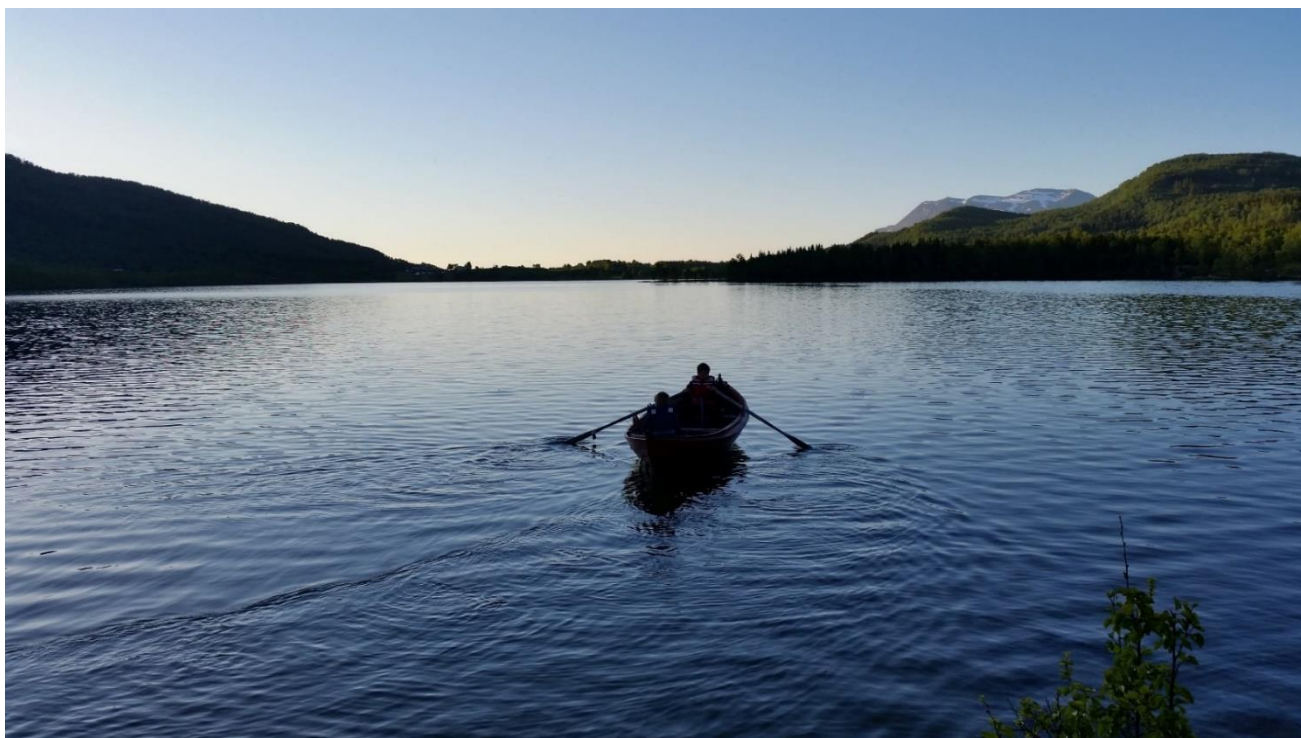

Foto: Marita Ramstad Kvanli

Sosialhjelpsmottakere

Mottakerne av sosialhjelp er en utsatt gruppe, psykososialt og materielt. De har ofte en mer marginal tilknytning til arbeidsmarkedet, kortere utdanning og lavere bostandard enn befolkningen ellers. Det er også vist at det er langt større innslag av helseproblemer blant sosialhjelpsmottakere enn i befolkningen ellers, og særlig er det en stor andel med psykiske plager og lidelser.

Antall sosialhjelpstilfeller har nær sammenheng med situasjonen på arbeidsmarkedet, omfanget av arbeidsmarkedstiltak og innbyggernes mulighet for alternativ forsørgelse til arbeid. Blant annet virker andelen ugifte, skilte og separerte forsørgere i befolkningen inn, da disse har mindre mulighet til familieforsørgelse enn andre. Tabellen under viser at Tjeldsund har et relativt høyt antall sosialhjelpsmottakere. Dette gjelder også våre nærliggende kommuner.

Foto: Janne Johansen

Når det gjelder tabell for Distrikt flyktning⁴ ligger Tjeldsund jevnt med blant annet Kvæfjord kommune.

Harstad kommune
2023

Antall 195

Tjeldsund kommune
2023

Antall 41

Kvæfjord kommune
2023

Antall 38

Ibestad kommune
2023

Antall 28

Harstad kommune
Distrikt flyktning
2023. Antall 149

Tjeldsund kommune
Distrikt flyktning.
Antall 17

Kvæfjord kommune
Distrikt flyktning
2023. Antall 16

Ibestad kommune
Distrikt flyktning
2023. Antall 10

⁴ Distrikt flyktning er antall av kommunens bosatte flyktninger som mottar tjenesten sosialhjelp.

Eneforsørgere

Figuren viser barn av eneforsørgende i prosent. Her ser vi at tallene er ganske lik gjennomsnittet og har vært ganske stabilt de siste årene.

Kilde: [Kommunehelse statistikkbank](#)

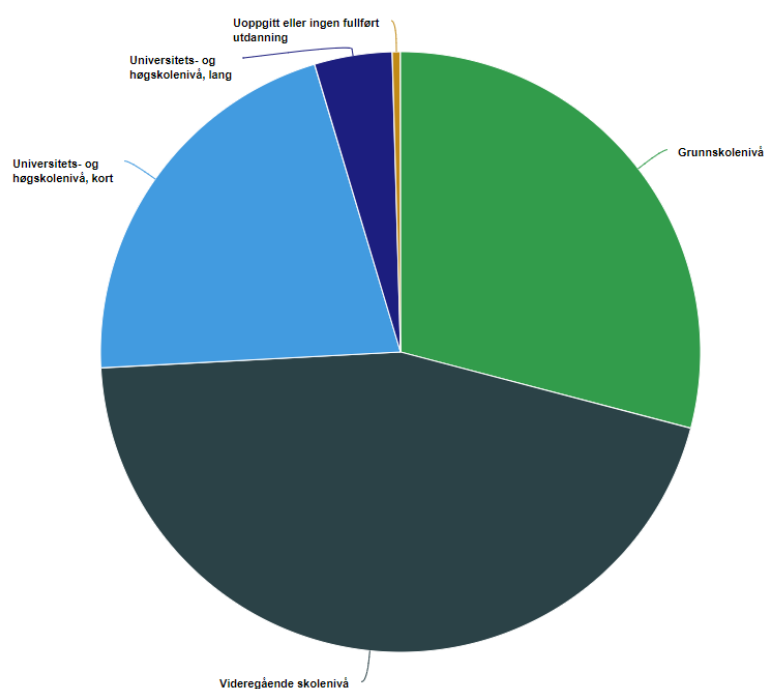
Utdanningsnivå

Det er vel dokumenterte sammenhenger mellom utdanningsnivå, materielle levekår og

År	2017-2019	2018-2020	2019-2021
Geografi			
Hele Landet	15	15	15
Tjeldsund kommune	15	16	16

helse. Når vi måler helse i form av dødelighet, finner vi at de med lavest utdanningsnivå har høyest dødelighet. Utdanning er eksempel på en faktor som har betydning for helsen gjennom hele voksenlivet. Lav utdanning blir definert som grunnskolenivå eller lavere. Videregående blir omtalt som middels utdanning og høgskole og universitet som høy utdanning.

Ifølge figuren er det størst prosent i Tjeldsund kommune som gjennomførte videregående skole. Tjeldsund kommune merker i likhet med andre kommuner i landet at vi har stort behov for fagarbeidere. Det er flere i kommunen som tar imot læring, deriblant eldreomsorgen i Tjeldsund, hvor vi har stort behov for helsefagarbeidere. Forsvaret i Ramsund er en av bedriftene i kommunen som tilbyr lærlingekontrakter innen flere fagområder. Det samme gjelder verkstedindustrien i Grovfjord med flere.

Kilde: SSB kommunefakta

Frafall videregående skole og oppfølging

Det er ingen videregående skole i Tjeldsund kommune. Nærmeste videregående opplæring er i Harstad og Narvik. Det varierer fra år til år hvor mange som velger Harstad som alternativ og hvor mange som velger Narvik. Men de fleste i vår kommune går på videregående skole i Harstad. Antall elever som går ut av ungdomskolen vil variere, dette vil virke inn på statistikkene.

Det er mye fokus på frafall fra videregående skole, og mange ulike datakilder blir benyttet for å informere om dette. Samlet sett i Norge er det 81 % som fullfører videregående skole i løpet av 5-6 år (Kilde: SSB 2016-2022). I de offisielle statistikkbankene fra SSB, blir det fokusert på frafall fra videregående skole sett i forhold til foreldrenes utdanningsnivå.

Først må vi avklare begrepene frafall og sluttet: Ungdommene som havner innenfor begrepet «fracfall», er personer som innen fem år, eller før de fyller 21 år ikke har bestått videregående skole. Dette gjelder også dersom eleven ikke får lærlingeplass, men har fullført utdannelsen

innen fem år.

Dette er en helt særnorsk måte å regne på, og noe som ikke gjøres ellers i Europa. Dette vil si at manglende lærlingeplasser kan være medvirkende til at frafallstall øker.

Statistikken sier ingenting om eleven som er

fracfalt får seg jobb og fortsetter livet videre,

Foto: Linn-Eva Sæter

Begrepet «sluttet» inntreffer når eleven frasier seg plassen på videregående utdanning. I dette er årsaken til at eleven slutter ikke alltid like opplagt. Det kan være at eleven har fått seg jobb, skal ta et friår eller finner seg en ny retning for utdannelsen f.eks. gjennom privatistutdanning. Men eleven registreres som sluttet når han/hun sier opp sin skoleplass.

Om eleven har fracfalt eller sluttet gir derfor helt forskjellige tall, og med den metoden vi i Norge teller på gjør at tallene alltid vil bli forskjellige.

I det systematiske folkehelsearbeidet ser vi på utvikling over tid for å se på trender. Det er derfor viktig at den statistikken kommunene benytter både kan sammenlignes over flere år, og at kommunene, fylket og Norge som helhet benytter samme statistikk-kilder. Dette for å kunne sammenligne kommuner og regioner.

Målet med søkelyset på frafall fra videregående opplæring er å kunne jobbe systematisk med forebygging, for derigjennom at flest mulig av våre ungdommer og unge voksne opplever livsmestring, og også kan bidra i samfunnsutviklingen.

«Det er viktig at elever i videregående opplæring får mulighet til å fullføre og blir kvalifisert til læreplass, arbeid, utdanning og livslang læring. Slik vil regjeringen skape et bærekraftig velferdssamfunn for alle, og gode liv for den enkelte». (regjeringen.no)

I Folkehelseoversikten fra 2020 for Tjeldsund kommune, mottok vi lokale tall fra oppfølgingstjenesten. Disse tallene er nå ikke tilgjengelig på grunn av at Oppfølgingstjenesten benytter et annet program/verktøy enn i 2020. Vi har derfor funnet ut at det beste er å benytte den offisielle nasjonale statistikken, selv om dette ofte er gamle tall.

Det er viktig for kommunene å jobbe godt sammen med NAV, Oppfølgingstjenesten og fylkeskommunen, for å følge opp de unge, som ikke fullfører videregående opplæring. For både kommunen, samfunnet og den enkelte blir det avgjørende å iverksette tiltak som bidrar til at den enkelt opplever livsmestring, og kan delta aktivt i samfunnsutviklingen.

Vi ser at Tjeldsund kommune har en gjennomføringsgrad på 71% i 2020-2022. Mens fylket viser 77% og landet viser 80%.

Kilde: [Kommunehelsa statistikkbank](#)

Forebygging barn og unge

Tjeldsund kommune driver et aktivt forebyggende arbeid opp imot barn og unge i kommunen. På bakgrunn av Ungdataundersøkelsen som gjennomføres hvert 3. år på skolene i kommunen, elevundersøkelsen og annen ungdomsmedvirkning iverksettes tiltak og aktivitet for barn og unge i kommunen.

Avdeling kultur og folkehelse

I et forebyggende perspektiv, på bakgrunn av det utfordringsbildet som forrige Folkehelseoversikt viste, søkte kultur og folkehelse midler fra Statsforvalteren til ei treårig prosjektstilling for å opprette ei stilling, innenfor friskliv ung. Prosjektet er inne i sitt tredje år, og jobber for å følge opp unge og unge voksne. Prosjektet jobber både mot større ungdomsgrupper, og mot mindre grupper, og også med unge som trenger ekstra oppfølging. Dette gjelder både frafall i grunnskole, videregående og arbeidslivet spesielt. Dette prosjektet har fokus på ungdomsskolealder, og opp til 30 år.

Paviljongen er en ungdomsmøteplass i sentrum av kommunen. Her er det ukentlige aktiviteter for elever i ungdomsskolen, hvor det også har vært tilbudt busstransport. I tillegg prøves det ut et prosjekt med en møteplass for unge fra videregående alder til 20 år. Også her med tilbud om transport.

Fritidskassen er opprettet for at alle barn og unge skal ha anledning til å delta i fritidstilbud. Dette organiseres gjennom avdeling kultur og folkehelse, og med samarbeid med frivilligheten – slik at de kan la alle som ønsker det delta på deres aktiviteter.

BUA utstyrssentral bidrar også til å forebygge utenforskap. Her kan alle unge (og voksne) låne gratis utstyr til sine aktiviteter.

Det arbeides målrettet med friluftsliv i Tjeldsund kommune. Friluftslivsaktiviteter har høyt fokus i avdeling for kultur og folkehelse, både gjennom egne tiltak, via medlemskap i Midtre Hålogaland Friluftsråd og ikke minst via det arbeidet som frivillige lag og foreninger gjør i alle deler av kommunen. Dette stemmer godt overens med regjeringas

mål om høy deltakelse i friluftsliv for alle aldersgrupper. Det er da nødvendig med attraktive friluftsområder og tilbud om friluftaktiviteter. Her bidrar Spillemiddelordningen med støtte til lag og foreninger som ønsker å utvikle nærmiljøanlegg, turstier og andre friluftaktiviteter. Fysisk aktivitet er viktig både for den psykiske og fysiske helsa. Dette er også aktiviteter, som kan gjøres på egenhånd, dersom infrastruktur og støtte til utstyr prioriteres. Dette har stort fokus i Tjeldsund kommune, jfr. Temaplan for idrett, friluftsliv og kultur.

Foto: Linn-Eva Sæter

Helsestasjon og barnevern

Ved enhet forebygging arbeider helsesykepleiere, jordmødre og barnevernspedagoger. Sammen har de bygd opp enheten der forebyggende arbeid rettet mot barn, unge og deres familier er sentralt. De har søkelys på å skape tillit, tilgjengelighet og kontinuitet til familier fra svangerskap og fødselen av. Det er også fokus på å være tilgjengelig, økt åpenhet og tilstedeværelse blant de unge ute i skolene og barnehagene. Barnevernstjenesten er fast ute på alle ungdomsskoler. Alle skoler har faste dager med helsesykepleier ut fra skolens størrelse.

Forebyggende helse

Formålet med helsestasjons- og skolehelsetjenesten er å fremme psykisk og fysisk helse, gode sosiale og miljømessige forhold, og forebygge sykdommer og skader. Tjenestene skal så tidlig som mulig fange opp barn og unge, gi dem et tilbud og henvise videre ved behov. Tilbudet skal være universelt, og tilnærmingen er både individuell og befolkningsrettet.

Tjeldsund kommune har ca. 25 fødsler pr år. Kommunen har tverrfaglige team, konsultasjonsteam og forebyggende forum, hvor hovedfokus er på barn og unges levekår i kommunen er en sentral faktor. HomeStart er et universelt tiltak rettet mot småbarnsforeldre.

Barnevernstjenesten

Barnevernstjenesten ligger også under enhet forebygging og har 6 ansatte. Tjenesten håndterer oppimot 90 saker årlig.

Barneverntjenesten er en lovpålagt tjeneste som gir rettighetsfestet hjelp og tiltak til barn og deres familier. Barnevernstjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid.

Barnevernstjenesten skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvillkår.

Når barnet på grunn av sin omsorgssituasjon eller atferd har et særlig behov for hjelp, skal barnevernstjenesten tilby og sette i verk hjelpetiltak for barnet og foreldrene. Hjelpetiltaket skal være egnet til å møte barnets og foreldrenes behov og til å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien. I alvorlige tilfeller kan tjenesten fatte tvangsvedtak. Dette krever behandling i barneverns og helsenemnda.

Barnevernstjenesten følger også opp andre oppdragstakere som; fosterhjem, besøkshjem, støttekontakter og tilsynsførere. Kommunen har ansatt en egen tilsynsfører i 0,1 årsverk som utfører lovpålagt tilsyn for fosterbarn plassert i vår kommune.

Boligsituasjon

Ny lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet (boligsosialloven) ble ikraftsatt 01.07.2023. Formålet med loven er å forebygge boligsosiale utfordringer og å bidra til at vanskeligstilte på boligmarkedet skal få bistand til å skaffe seg, og beholde en egnet bolig.

Bolig er et grunnleggende velferdsgode, der trygge og gode boforhold er viktig blant annet for å bekjempe fattigdom og sikre gode oppvekstvillkår for barn og unge. God samhandling og koordinering på tvers av ulike sektorer er helt avgjørende for å kunne gi en tilfredsstillende og helhetlig bistand til vanskeligstilte på boligmarkedet. Boligsosiale forhold henger tett sammen med andre planområder i kommunen, som blant annet folkehelse, befolkningsutvikling, utbygging og samfunnsutvikling. Samfunns- og arealplanlegging er derfor et viktig verktøy for å forebygge at flere blir vanskeligstilte på boligmarkedet.

I henhold til boligsosialloven §5 andre ledd skal kommunen ha en oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Oversikten skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi.

Behovet for boliger i Tjeldsund:

For å vurdere behovet for boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet i kommunen er det flere faktorer som spiller inn. Blant annet vil befolkningssammensetning og

befolkningsframskrivninger, samt helse og levekår blant innbyggerne ha mye å si for det framtidige behovet. I tillegg vil oversikt over dagens boliger, både de kommunale og på det ordinære boligmarkedet, gi en pekepinn på hvilket behov kommunen har i framtiden.

Befolkningsframskrivninger viser at vi i Tjeldsund blir flere eldre og færre i yrkesaktiv alder de neste 10-15 årene. Sett i forhold til landsgjennomsnittet har Tjeldsund flere uføretrygdete og flere sosialhjelpsmottakere.

På det private boligmarkedet i Tjeldsund kommune er det per 1. juli 2024, 27 boliger til salgs hos tjenesten Finn.no. 10 av disse er nybygde to- og firemannsboliger i rekke, som er innflytningsklare i løpet av 2024. Resterende er i hovedsak eldre eneboliger. På leiemarkedet ligger det i dag 1 leilighet ute for leie på Finn.no. Det er grunn til å tro at flere leier ut leiligheter i kommunen, men bruker andre kanaler som Facebook, private nettverk osv.

Av kommunale boliger har Tjeldsund totalt 115 boenheter til utleie. Av tabellen nedenfor ses fordelingen:

Antall	Eier	Utleieform
6	Evenskjer eiendom AS	Ordinær utleie
4	Kalvskinnet	Ordinær utleie
22	Kommunaleide boliger	Ordinær utleie
42	Boligstiftelsen	Ordinær utleie
Totalt 42		
11	Innleid fra private	Flytninger
2	Innleid fra private	Lege
4	Fjelldal	Omsorgsbolig
12	Evenskjer	Omsorgsbolig
5	Kongsvik	Omsorgsbolig
7	Grovfjord	Omsorgsbolig
Totalt 41		

Mange av de kommunale boligene og boligstiftelsens boliger har stort vedlikeholdsetterslep, og er i svært dårlig forfatning. Per dags dato står to boliger ledige, men kommunen har flere som står på venteliste. Dette har med ønsket størrelse på boligene å gjøre. De fleste kommunale boligene har ett soverom, men vi har også noen med to og tre soverom. Totalt har Tjeldsund 39 boliger som er tilgjengelig for rullestolbrukere. I dag er det størst etterspørsel etter bolig på Evenskjer, da området ligger i nærhet til andre tjeneste- og servicetilbud. Det er også et økende behov for boliger til flyktninger som bosetter seg i kommunen. Her er behovet både større leiligheter med flere soverom, og mindre boenheter med 1-2 soverom.

Videre ser man også en økning i personer som ønsker å leie leilighet (særlig innenfor det private markedet) på Fjelldal. Dette ses i sammenheng med etablering av Norges Brannskole som åpnet for studenter i august 2024. [Menon Economics](#) har gjennomført en studie av ringvirkningene av etableringen av Norges Brannskole og Evenes flystasjon i Tjeldsund og Evenes kommune, og anslår at boligbehovet vil øke med 430 boenheter innen 2030.

Boligmarkedet er trolig den viktigste nøkkelen for å utløse potensial for samfunnsutvikling i Tjeldsund.

For befolkningsutviklingen i kommunen vil det også være et behov for flere omsorgsboliger, og bofellesskap i årene fremover. Her ser en også fordel av å ha boliger i nærhet til andre kommunale tjenester, samt servicetilbud.

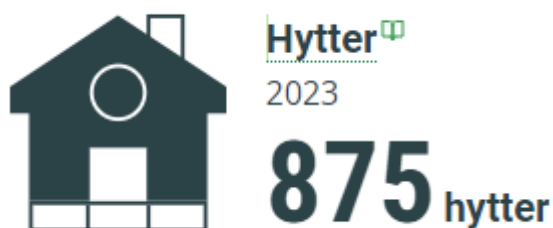
Oppsummert vil Tjeldsund kommune ha behov for flere boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet i årene framover. Flere boliger har også behov for rehabilitering og renovering, eventuelt erstattes med nybygg. Konkret antall boliger som vil være dekkende er høyst usikkert. Det anbefales at tematikken arbeides videre med i en egen boligsosial handlingsplan.

Tjeldsund kommune er som nevnt en langstrakt kommune med flere bygder. Det er mye aktivitet i bygdene med både fastboende og hytteeiere. I kommunen eier de fleste egen bolig, mens en andel leier enten privat eller kommunalt.

Boforhold	2023
Selveier	85,1
Andels- / aksjeeier	0,8
Leier	14,2

Kilde: [SSB - Boforhold](#)

Ifølge Statistisk sentralbyrå er det 875 hytter / fritidsboliger i kommunen. Alle som har hytter og fritidsboliger i en kommune har samme rett til kommunale tjenester, for eksempel helsetjenester.

Kilde: [SSB - bygningsmasse](#)

Omsorgstjenester

Tjeldsund kommune står i likhet med de fleste andre i kommunen i Norge fremfor en stor demografisk endring. Kort fortalt vil det si at andelen eldre i kommunen vil stige kraftig fra nå og de neste 20-30 årene. På samme tid vil det bli færre barn og unge og færre yrkesaktive.

Vi står ovenfor et stort utfordringsbilde i tiden framover. Mangel på arbeidskraft og en drastisk økning i antall eldre over 80 år. Det at vi blir eldre er ikke noe negativt i seg selv – det er et bevis på at mennesker gjør mange kloke valg for å ivareta egen helse. Eldre er en viktig ressurs i lokalsamfunnet, og bidrar godt inn i næromsorg og i nærmiljøet de bor. Likevel er det en kjensgjerning at når antall eldre øker, og antall barnefødsler har gått ned over år, at unge flytter til mer sentrale strøk, at færre utdanner seg innenfor helse- omsorg og Helse Nord endrer i sine tjenester – står vi ovenfor problemstillinger vi ikke har vært borti før. Les mer om helse- og omsorgstjenestene, og framtidige utviklingstrekk i [kommunedelplan for helse og omsorg 2024-2034](#), med tilhørende [kunnskapsgrunnlag](#).

Barnehager

Barnehagene er i et folkehelseperspektiv en viktig arena for integrering og inkludering, lære språk- og kommunikasjon, sosial utvikling og utvikling generelt. Barnehagearenaen er, som skolen, en sentral og viktig folkehelsearena. Tilgang til gode barnehagetilbud vil kunne kompensere for mangelfull stimulering i hjemmet, bidra til sosial utjevning og legge til rette for sunne levevaner i oppveksten. Tilgjengelighet, fleksibilitet og pris er vesentlig når det gjelder å nå alle grupper i befolkningen med barnehagetilbud.

Tjeldsund kommune har full barnehagedekning. Og vi har lokaler til å ta inn enda flere barn enn de som har tilbud i dag. Barnehagene er bemannet etter behovet. Det er barnehage lokalisert i Grov, Sandstrand, Evenskjer, Kongsvik, Fjelldal og Ramsund. Kommunen har også en privat samisk barnehage. Per i dag går det totalt 165 barn i barnehagene våre i kommunen. Mange av barna som har samisk som hjemmespråk går i den private samiske barnehagen. Der er det 19 barn pr i dag, tre barn har gitt opplysninger om at morsmålet er nordsamisk. Øvrige barn har enten norsk som morsmål, eller har ikke oppgitt morsmål i registreringen.

Barn med barnehageplass i Tjeldsund

Kilde: SSB - Kildetabell

Skoler

Det er tydelig sammenheng mellom utdanningsnivå, helse og levekår. Tidlig barndom og oppvekst har betydning for den enkeltes helse og muligheter senere i livet. Gjennom

utdanningsløpet utvikler mennesker mentale ressurser som kan gi en følelse av mestring og kontroll over eget liv. For barn og unge er skolen den viktigste sosiale arenaen ved siden av familien. Trivsel på skolen påvirker elevenes motivasjon for å lære, og dermed deres evne til å mestre de utfordringene skolehverdagen gir. God trivsel i skolen er et sentralt mål i folkehelsearbeidet. På lengre sikt kan dette ha betydning for frafallet blant elever i den videregående skolen.

I Tjeldsund er det fire offentlige barne- og ungdomsskoler og en Montessori skole.

I Grovfjord går det 74 elever, på Evenskjer går det 246 elever (hvorav mottakselever utgjør 20-25 elever), og i Ramsund går det 77 elever. På Sandstrand drives det Montessoriskole med skoletilbud for elever fra 1-7 klasse, hvor det i dag går 36 elever. Fra august 2024 vil Kongsvik barneskole gjenåpnes, hvor det per nå er registrert 8 elever.

Foto: Linn-Eva Sæter

Blant elevene til de offentlige skolene i kommunen er det 55 % som mottar skoleskyss. Til Montessori skolen er det 64 % som mottar skoleskyss.

Hull i kunnskapsgrunnlaget fra ungdomsskolen er ikke bare en medvirkende faktor til frafall, men også den viktigste årsaken. (Forsker Eifred Markussen, Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU)).

Pr. 2023 er det totalt 49 elever i Tjeldsund som får opplæring i samisk 1 eller 2.

Guttas Campus har vært gjennomført med deltakere fra Tjeldsund i 2022 og 2023. Tjeldsund har hatt fire deltakere pr. år. Alle gutter på 9.trinn i Tjeldsund kommune har mulighet til å søke på tilbudet. Hovedmålet for Guttas Campus er å støtte guttenes faglige og sosiale utvikling, og å styrke deres forutsetninger for å mestre livet og fullføre videregående skole. Resultatet vil bli målbart for dette kullet om 4 år, men etter gjennomføring av kull 2023 kan man allerede si noe om delmål for den enkelte gutt i forhold til: øke motivasjon for læring, utvikle gode arbeidsvaner, oppnå faglig, personlig og sosial vekst, oppleve trivsel og mestring.

Kilde: Tilstandsrapport for skolen i Tjeldsund.

Samisk i videregående skole

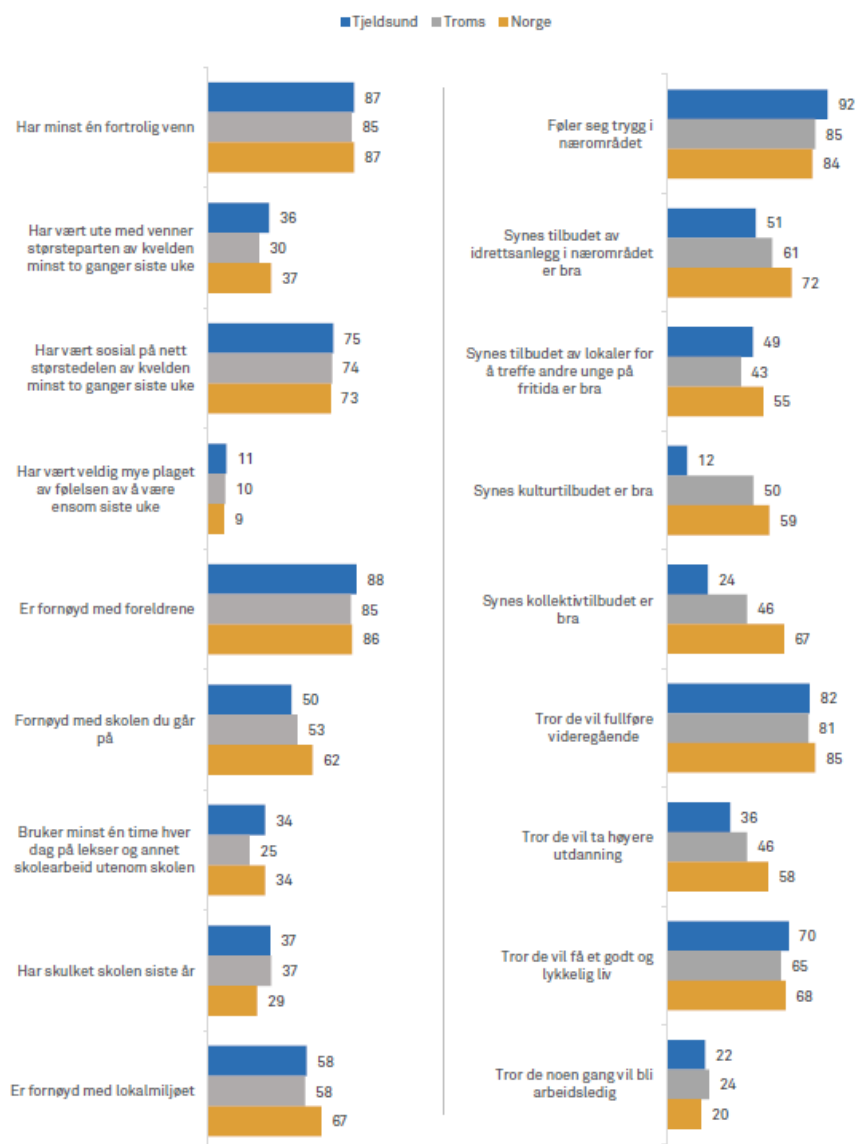
Det er i 2023 en elev som pr. nå har samisk på Stangnes og Rå videregående skole. *Kilde: avdelingsleder, Stangnes videregående skole.*

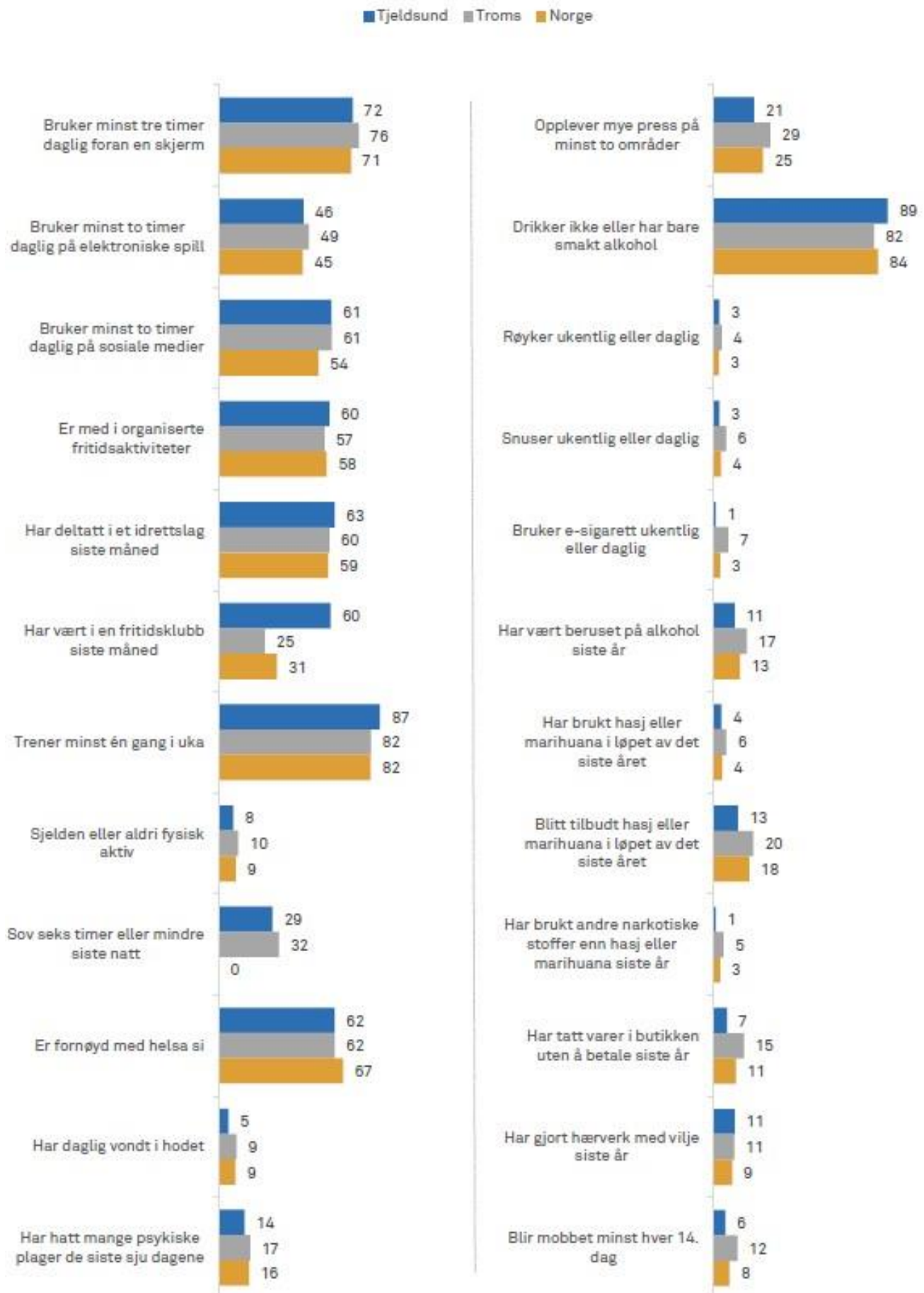
Det er i 2023 to elever som har samisk språk på Heggen videregående skole. *Kilde: avdelingsleder Heggen videregående skole*

Ungdataundersøkelsen 2024

NØKKELTALL

Kommune – fylke – Norge

Ungdatatallene for 2024 viser at ungdommene i kommunen stort sett er fornøyd med skolen og nærmiljøet sitt. **Der vi skiller oss ut i positiv retning:**

- 92 % av ungdommene i Tjeldsund føler seg trygg i nærområdet
- 89 % drikker ikke eller har bare smakt alkohol
- 87 % trener minst en gang i uka
- 60 % har vært i en fritidsklubb siste måned

Der vi ser en negativ tendens:

- 12 % synes kulturtilbudet er bra
- 24 % synes kollektivtilbudet er bra
- 50 % er fornøyd med skolen de går på
- 36 % av ungdommene tror de vil ta høyere utdanning

Trendrapport viser utvikling fra året 2021⁵ til 2024. Årene før var Tjeldsund kommune to kommuner, bestående av Tjeldsund og Skånland kommuner. Vi har derfor valgt å se trenden fra vi ble en kommune, ved forrige ungdataundersøkelse til nyeste undersøkelse i 2024. Vi velger å legge frem tallene som vi ser har større endringer, cirka over 10 %.

TRENDRAPPORT FOR TJELDSUND – sammenligning av Ungdata 2020 og 2024. Grønne piler indikerer positiv utvikling, mens røde piler indikerer negativ utvikling:

Spørsmål	2021	2024	Utvikling	Kommentar på rødt
Hvert glad, hele tiden eller ofte	60 %	81 %	↑	
Hvert optimistisk om fremtiden, hele tiden eller ofte	50 %	62 %	↑	
Føler at du mestrer ting, hele tiden eller ofte	46 %	57 %	↑	
Hvor mange ganger har du vært i slåsskamp, en eller flere ganger	30 %	14 %	↓	

⁵ Ungdatatallene fra 2021 kan antas å være preget av pandemien og restriksjoner.

Har du siste året blitt utsatt for at noen kalte deg på en sårende måte, Hore, Homo, eller andre ord med seksuelt innhold	33 %	17 %	↓	
Har du siste året opplevd at noen sprede negative seksuelle rykter om deg, en eller flere ganger	25 %	13 %	↓	
Har du den siste måneden vært på fritidsklubb	25 %	60 %	↑	
Hvordan opplever du at tilbudet til ungdommer er når det gjelder lokaler for å treffe andre unge på fritiden, svært eller nok så bra	26 %	49 %	↑	
Hvordan opplever du at tilbudet til ungdommer er når det gjelder idrettsanlegg, svært eller nok så bra	61 %	51 %	↓	Kan muligens ha sammenheng med at våre svømmehaller har vært mye ute av drift de siste årene.
Hvordan opplever du kulturtilbudet for ungdom er	26 %	12 %	↓	Vi har ikke samme kulturtilbud som i byer, for eksempel kulturhus, kino o.l.
Har du i løpet av siste uka følt at alt er et slit	18 %	6 %	↓	
Har du i løpet av siste uka hatt søvn problemer,	17 %	6 %	↓	

vært veldig mye plaget				
Hvor lang tid bruker du på følgende, filmer, serier, Youtube, minst 2 timer	43 %	26 %	↓	
Hvor lang tid bruker du på sosiale medier, minst 2 timer	50 %	61 %	↑	For noen er bruk av sosiale media veldig viktig for deres sosiale liv.
Tror du at du kommer til å få et godt og lykkelig liv	60 %	70 %	↑	
Fornøyd med den skolen du går på, svært eller litt fornøyd	34 %	50 %	↑	
Fornøyd med lokalmiljøet der du bor, svært eller litt fornøyd	46 %	58 %	↑	
Øker statusen mye eller litt ved å være flink i idrett	39 %	51 %	↑	
Var 13 år eller yngre første gang du drakk alkohol	43 %	71 %	↑	Vi ser ingen alarmerende utvikling generelt her.

Ungdata junior

Vi har også gjennomført Ungdata Junior for mellomtrinnene i kommunen, lenke til resultatene fra undersøkelsen finner du ved å trykke på lenken under.

Vi ser ingen alarmerende tall, ut ifra undersøkelsen trives barna godt på skolen, tilbringer tid sammen med foreldrene og deltar aktivt på fritidsaktiviteter. Dette er første året Tjeldsund kommune gjennomfører undersøkelsen for mellomtrinnet så trenden vil vi se ved neste undersøkelse om tre år.

[Resultat ungdomstrinn](#)

[Resultat barnetrinn](#)

Friluftsliv, idrett og kulturtilbud

Tjeldsund kommune er en frodig kommune med mye fin natur å besøke. Mange lag og foreninger ivaretar dugnadsånden, og sørger for levende og aktive bygder. Det er flere aktive tur- og løypelag som legger til rette for turstier og lysløyper. I Tjeldsund kommune har vi pr. 2022, 45 aktive lag og foreninger i kommunen. Det er utarbeidet en ny [Temaplan for idrett, friluftsliv og kultur](#) som beskriver det aktive idrettsarbeidet og kulturarbeidet som gjøres i Tjeldsund kommune.

Foto: UKM Tjeldsund og Evenes

Årsaksforhold og konsekvens

Tjeldsund kommune har desentraliserte tjenester innen barnehage, skole og helse. Alle innbyggere har rett til likeverdige tjenester. Det er viktig at alle innbyggerne opplever livsmestring og føler seg inkludert i samfunnet. I kommunen er det et rikt tilbud av kulturelle, og idrettslige aktiviteter. Dette er med på å forhindre utenforskap. Det er også stor grad av interkommunalt samarbeid innenfor flere områder. Det blir viktig å se blant annet skole og fritid i en sammenheng, slik at alle kan kjenne på samhørighet og tilknytning. Kommunen jobber med forebygging, for å bidra til at flest mulig deltar aktivt i samfunnet, både i form av utdanning, arbeid og sosiale aktiviteter. Et tverrfaglig perspektiv er nyttig for å se ting i en sammenheng, og bidra til mest mulig effektive og gode tjenester for innbyggerne.

Miljøfaktorer

En rekke miljøforhold har innvirkning på helsen. Eksempler på dette er drikkevannskilder, luftkvalitet, støy, gang- og sykkelstier, friluftsområder og nærmiljø med mere.

Sosiale miljøfaktorer kan for eksempel være møteplasser, kulturtilbud, nettverk med mere. Eksponering for miljøfaktorer er ofte noe som først merkes over tid. Ofte er det ikke en enkelt miljøfaktor som er utslagsgivende, men det kan være en medvirkende faktor sammen med andre faktorer.

Drikkevann

Kommunen har ansvar for god vannkvalitet og sikring av avløp. Alle boliger, fritidshus og virksomheter må enten være tilkoblet det offentlige avløpssystemet eller ha et privat renseanlegg som er godkjent av kommunen. Totalt er 2089 innbyggere tilknyttet den kommunale vannforsyningen, og resterende av kommunens innbyggere er tilknyttet et privat vannverk. Godkjenningspliktige vannverk skal sende inn vannprøver til Mattilsynet. Samlet for Tjeldsund kommune fremstår drikkevannet som godt. Framtidig forvaltning av vann- og avløp blir i henhold til nytt planverk.

Samfunnssikkerhet og Beredskap

Klimaendringene representerer en stor fremtidig utfordring, og det er derfor viktig å planlegge for løsninger som både reduserer utslippene og reduserer risiko og sårbarhet som følge av klimaendringer. På kort sikt kan mer nedbør gjøre at det opptrer skred i områder der det sjeldent har forekommet før. Ekstremvær kan utsette viktig infrastruktur som elektrisitetsnett, vannmagasiner og kraftanlegg for skader. På lang sikt er det forventet at havnivået vil stige, og man må derfor planlegge mer langsiktig. Arbeidet med klimatilpasning skal bidra til at samfunnet blir bedre rustet til å møte klimaendringene, gjennom å sikre at kommuner og fylkeskommuner unngår eller begrenser risiko, sårbarhet og ulemper, og drar nytte av eventuelle fordeler som følge av endringer i klimaet. Arbeidet med arealdelen ble startet i 2022, og det er naturlig at klimatilpasning hensyntas og at forvaltningen av planen ivaretar hensynet til et klima i endring.

Arbeidet med helhetlig ROS-analyse i Tjeldsund er under utarbeidelse. Planverket bygger på tidligere ROS-analyser fra tidligere Skånland og Tjeldsund kommuner. Gode ROS-analyser er grunnleggende for kommunen i arbeidet med samfunnssikkerhet. Ferdig ROS-analyse skal legges til grunn for kommunens videre arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og planarbeid.

Det er forventninger til at kommunen er i beredskap, har planer og kan sette i verk tiltak hvis katastrofer inntreffer. Dersom det oppstår en krisesituasjon settes kriseledelsen. Kriseledelsen har jevnlige møter og øvelser slik at man er kjent med sine roller og kan håndtere krisesituasjoner som kan oppstå. Kommunen har videre et eget beredskapsråd som møtes 1-2 ganger i året. Rådet består av samarbeidspartnere som vil være viktige i en krisesituasjon. Samarbeidspartnere er blant annet Forsvaret, Mattilsynet, Sivilforsvaret, politiet, brann, mv.

Kommunen, i samarbeid med nabokommunene, har jevnlige møter med Forsvaret angående felles trusselbilde. Ellers har man dialog i forbindelse med øvelser og uforutsatte hendelser.

Kommunen har i dag brannstasjoner i Grov, Evenskjer og Ramsund. Det er et vertskommunesamarbeid med Evenes kommune, der brannsjef er stasjonert i Evenes.

Radon

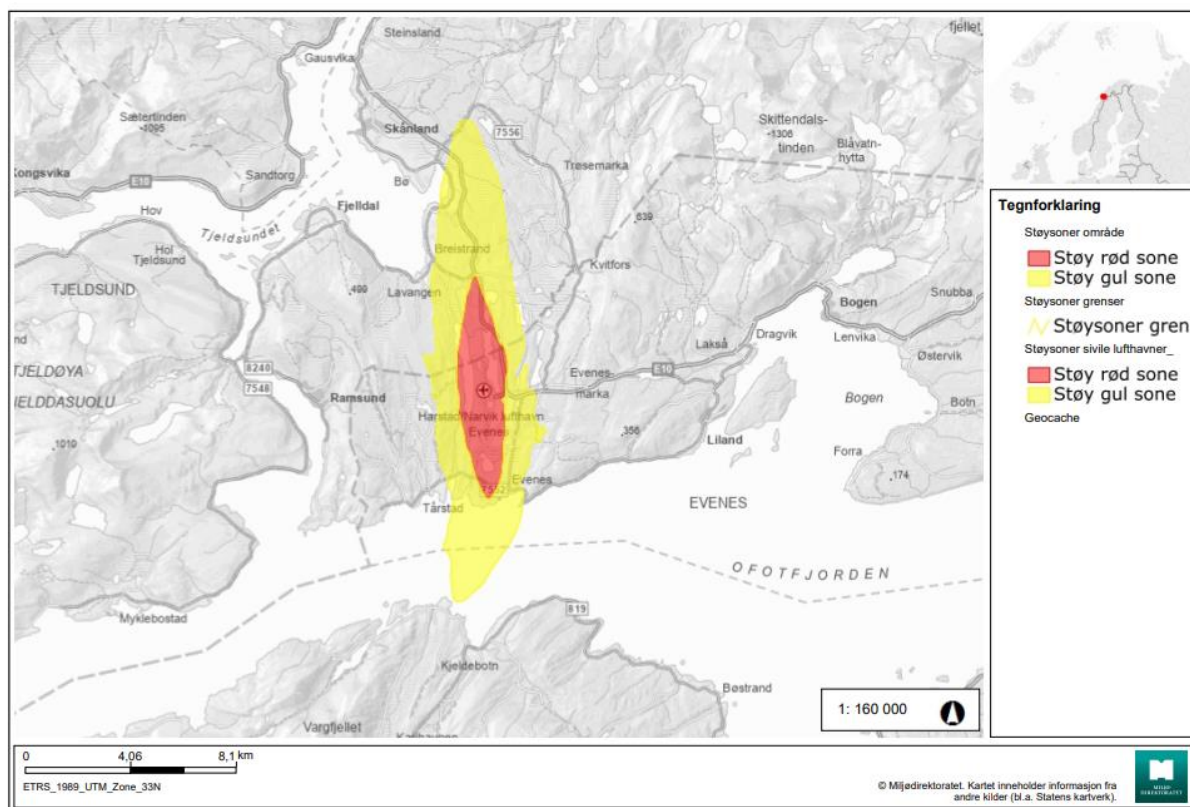
Hele Norge anses som radonutsatt. Omtrent halvparten av den totale stråledosen en gjennomsnittsnordmann utsettes for, kommer fra radon. Aktsomhetskart for radon viser at Tjeldsund kommune stort sett har moderat til lav aktsomhet. Nasjonale aktsomhetskart kan dog ikke benyttes til å forutsi radon-konsentrasjon, men gir kommunen et grunnlag for en første vurdering av radonfare.

Alle kommunale bygg i Tjeldsund kommune er nå kartlagt for radon. Der det er gjort funn, er det enten allerede iverksatt tiltak som har vist seg effektive og som bidrar til at verdiene er innenfor tiltaksgrensen, eller det arbeides med tiltak i samarbeid med bedriftshelsetjenesten og brukere. Nye bygg har i dag radonsperre.

Støy

Langvarig eksponering for støy kan medføre helseskade, øker risikoen for søvnforstyrrelser og redusert livskvalitet. Utbyggingen av Evenes Flystasjon har endret støysituasjonen i Tjeldsund kommune. Forsvarsbygg har i den forbindelse avholdt møter og gjort tiltak på boliger som ligger i rød og gul støysone. I den røde støysonen skal ny bebyggelse unngås.

Endringen av støysituasjonen er som følge av at antall jagerfly som tar av og lander har økt betraktelig etter utbyggingen av flystasjonen. Støysonekartet under viser de berørte områdene.

Kilde: [Naturbasekart - Støy](#)

Trafikk

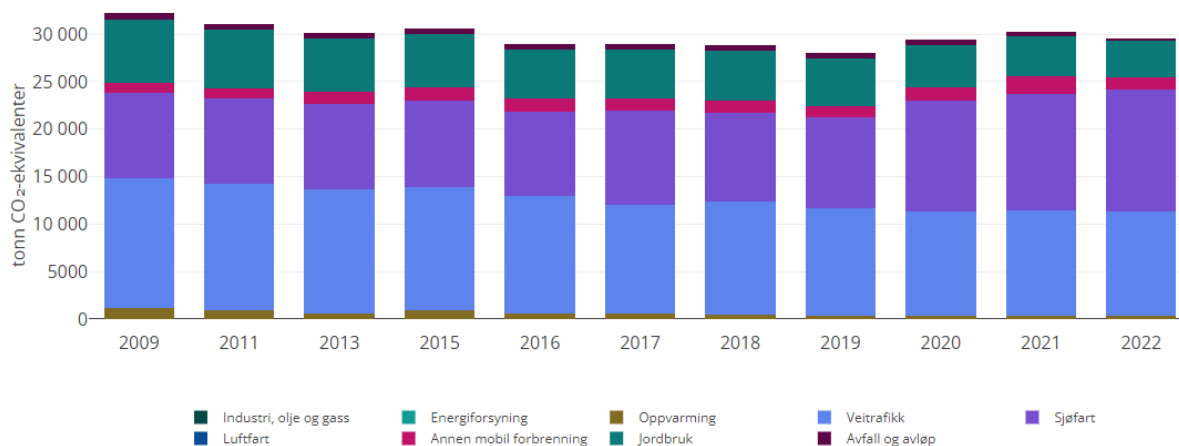
Trafikksikkerhet har vært et viktig, gjennomgående og prioritert tema, og vises også ved at [trafikksikkerhetsplanen](#) var den første felles kommunale plan for den nye kommunen.

Planen ble vedtatt i kommunestyret i oktober 2020, med varighet til 2024. Planen har en handlingsdel som peker ut tiltak som prioriterer holdningsskapende arbeid og fysiske tiltak på veiene. Noen av tiltakene som har vært gjennomført i planperioden har f.eks. vært nedjusterte fartsgrenser, etablering og skilting av hjertesoner ved skolene, holdningsskapende arbeid og opplæring, samt regodkjenning av *Trafikksikker kommune*.

Tjeldsund kommune ble kåret til årets Trafikksikkerhetskommune i 2023 og mottok en pris på 1. million kroner. Det ble åpnet opp for at innbyggerne kunne medvirke til hvordan premien skulle brukes, og alle ble invitert til å sende inn sine innspill på små og store trafikksikkerhetstiltak i sitt nærområde. Pengene ble blant annet benyttet til tiltak for å forbedre trafikksikkerheten i hjertesonene til skolene, skilting, belysning og skogning langs skoleveg, refleksvester til barnehagene og fartsdumper i boligfelt.

Klimagassutslipp

Klimagassutslipp er utslipp til luft av klimagasser. Dette er gasser som påvirker atmosfærens evne til å holde varmen, og dermed klodens klima. Store deler av de klimagassene som slippes ut er på grunn av menneskelig aktivitet, der de største utslippskildene i Norge er olje- og gassutvinning, industri og veitrafikk. Nedenfor vises utslippsregnskapet til Tjeldsund kommune, fordelt på ni sektorer.

Kilde: [Miljødirektoratet](#)

Som søylene viser, er veitrafikk og sjøfart de klart største utslippskildene i Tjeldsund de siste 15 årene. Jordbruk er registrert som tredje største utslippskilde av de ni sektorene som er målt i utslippsregnskapet.

Ser man nærmere inn i grafene for veitrafikk, er det personbiler og tunge kjøretøy som står for mest utslipp. For utslipp fra personbil og varebil er 60,9% av trafikken tilknyttet E10, og 33,8 % er tilknyttet fylkesvei. For tunge kjøretøy er 84,7 % tilknyttet E10. Kurven for vegtrafikk har en synkende trend fra 2009 og fram til 2022 (siste oppdaterte tall).

For å oppnå nasjonale mål om **klimanøytralitet** innebærer dette at vi ikke slipper ut mer klimagass i atmosfæren enn det vi greier å fange opp eller fjerne. Vi må derfor reduserer energiforbruket, samtidig som vi jobber med tiltak på områder som drivstoff, energi og reduksjon av svinn og avfall.

Klimatilpasning

[Klimaprofil for Troms](#) viser at klimaendringene i vår region vil føre til et særlig behov for tilpasning til kraftig nedbør og økte problemer med overvann; endringer i flomforhold og flomstørrelser; jordskred og flomskred, samt havnivåstigning og stormflo.

God arealplanlegging er det viktigste virkemidlet for å forebygge skader fra flom, skred, erosjon og overvann. Arbeidet med ny arealdel er godt i gang, og må prioriteres ferdigstilt. Det samme gjelder arbeidet med helhetlig ROS-analyse for Tjeldsund. En god ROS-analyse er viktig for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet, og vil påse og sikre ny og oppdatert kunnskap om flom, skred, erosjon og overvann som igjen legges til grunn for arealplanleggingen.

Årsaksforhold og konsekvens

En stor del av veinettet i kommunen er fylkes- og riksveg. Disse er de mest trafikkerte veiene med stor andel tungtransport, i områder forbi skoler, boligfelt og der det ellers er flere aktiviteter. Når kommunen ikke eier vegen selv, er det videre utfordrende å gjennomføre tiltak på eller ved vegen. F.eks. etablering av gang- og sykkelveg, skilting, merking, utbedring mv, da dette krever større prosesser og prioriteringer fra fylkeskommunen eller staten. Større tiltak på veg er ofte kostnads- og ressurskrevende.

Skader og ulykker

Ulykker som fører til personskade, er en stor utfordring for folkehelsen. Ulykker med personskade tar relativt mange unge liv, og er den største dødsårsaken til personer under 45 år. Muligheten for å forebygge er gode og effekten av tiltak kan komme raskt. Oversikt over hvor og når ulykke inntreffer kan bidra til økt oppmerksomhet mot forebygging og mer treffsikkerhet i tiltaksarbeidet.

Skaderegistreringen ved UNN Harstad, etablert og utviklet siden 1985, er lagt ned og kommunen har ikke tilgang på detaljert skadedata av nyere dato fra dette registeret. Vi har i dag bare tilgang til nasjonale registre, og begrenset mulighet for å hente ut lokale tall.

Skadeforekomst

Tjeldsund kommune har mange elgpåkjørslar i løpet av et år. Tabellen viser elgpåkjørslar de siste årene i kommunen. Vi ser en jevn økning av elgpåkjørslar i Tjeldsund kommune.

Årstall	Antall elgpåkjørslar
2020	14
2021	26
2022	25
2023	28

Kilde: [Hjorteviltregisteret.no](https://horte.viltregisteret.no)

Hvor skjer skadene i Tjeldsund kommune:

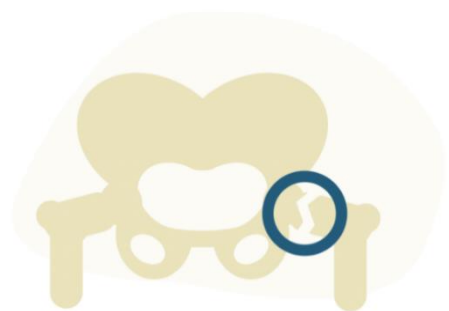
Basert på nasjonal statistikk ser vi her hvor ulykkene skjer i kommunen. Vi ser at de fleste skadene skjer i og utenfor bolig. Deretter kommer ulykker på vei.

Kilde: [Skadebarometer.no](https://skadebarometer.no)

Hoftebrudd

Hoftebrudd tas med som eget punkt, da dette utgjør en stor kostnad og en folkehelseutfordring, som det er muligheter for å forebygge:

Det er i gjennomsnitt 15,7 hoftebrudd i Tjeldsund kommune pr år.

Hoftebruddene i Tjeldsund koster samfunnet årlig kr. 8.250.000.

Noe av dette dekkes av staten. Kommunen må selv betale cirka kr. 4.125.000.

En kommune som forebygger to hoftebrudd, sparer 1. millioner kr.

Kilde: [Fallbarometer Tjeldsund](https://fallbarometer.tjeldsund.no)

Kriminalitet

I 2023 ble det registrert 152 straffesaker i Tjeldsund kommune. Per dags dato har vi ingen rusoppfølging i kommunen.

I 2022 var tallet 141 og i 2019 var det registrert 117 straffesaker. Dette viser at vi har en økning over år.

Gjerningssted	2022		Gj.snitt 2018/2022		2023		Endr. 2022-2023		Endr. Gj.snitt 2018/2023 mot 2023	
	Ant.	Andel	Ant.	Andel	Ant.	Andel	Ant.	%	Ant.	%
Harstad PSD	1 349	100	1 405	100	1 590	100	241	17,9	185	13,1
Harstad	1 109	82,2	1 186	84,2	1 331	83,7	222	20,0	145	12,2
Kvæfjord	99	7,3	101	7,2	104	6,5	5	5,1	3	3,2
Tjeldsund	141	10,5	119	8,6	155	9,7	14	9,9	36	30,7

(Kilde: politikontakt Marius Bergan, Troms politidistrikt).

Tjeldsund kommune har utarbeidet handlingsplan mot [Vold i nære relasjoner](#).

Årsaksforhold og konsekvens

Det er viktig å jobbe kontinuerlig med forebygging.

Vi ser at forebygging av blant annet fall, er viktig både for den enkeltes livskvalitet, og for samfunnet som helhet.

Det forebyggende arbeidet som gjøres ut mot barn og unge i kommunen vil ha en stor betydning for framtiden til de unge.

Helse, helserelatert atferd og levevaner

ETS medisinske senter

Tjeldsund kommune og Evenes kommune har felles legetjeneste på Evenskjer i Tjeldsund kommune. Ved legekantoret er det 8 fastlegehjemler og to stillinger til LIS1-leger. Fastlegekrisen er et nasjonalt og lokalt problem, og det har vært utfordrende å få tilsatt leger i faste stillinger.

ETS medisinske senter er et av regionens største legesenter, der det gjennomføres omtrentlig 160 konsultasjoner per dag. I tillegg dekker legene døgnbemannet legevakt. Legene arbeider som tilsynsleger på institusjonene og helsestasjonsarbeid.

Frisklivsarbeid i Tjeldsund kommune

Tjeldsund kommune driver frisklivsarbeid, men ikke en fullverdig frisklivssentral. Frisklivsarbeidet gjøres av kultur og folkehelse, med god dialog med frivilligheten i kommunen + Midtre Hålogaland Friluftsråd. Vi kan til en viss grad tilby oppfølging vedr. søvnproblematikk og treningsveiledning. Kommunen har et frisklivs-rom, hvor spesielt de unge kan delta på ulike frisklivsaktiviteter. Det er en ambisjon om å utvide dette tilbudet til hele befolkningen.

Avdeling kultur og folkehelse ønsker å gi tilbud til personer med behov for å endre levevaner, og bidrar til mestring og fremming av fysisk og psykisk helse, primært gjennom veiledning og tilpassede tiltak for fysisk aktivitet og psykisk helse.

Rusmidler

Årsakene til rusmiddelavhengighet er mange og sammensatte. Faktorer

som trygge oppvekst-vilkår; barnehage og skole, samt bolig og arbeid er viktig for helsen vår. Å ha et arbeid å gå til gir følelse av mestring. Å ha muligheter til å være en del av et fellesskap forebygger psykiske lidelser og rusavhengighet. Det faktum at alkohol- og rusmiddelkonsumet øker i befolkningen generelt, gjør at man kan anta at det samme skjer i Tjeldsund kommune.

Salgs- og skjenkebevilling i Tjeldsund kommune:

- Salgsbevilling: 6 stk.
- Skjenkebevilling: 7 stk.

Dette har vært stabilt over år. Vi gir ambulerende bevilling, men skiller oss ikke negativt ut mht. antall.

Kommunen har vinmonopol.

Muligheten til kjøp av rusmidler på internett er en ny utvikling i vårt samfunn også i mindre kommuner. Samtidig ser man at rusmisbrukere flytter ut av byene og bosetter seg i kommunene rundt disse. Boligutgiftene der blir mindre, og de illegale rusmidlene er ikke vanskeligere å få tilgang til.

Tjeldsund er vertskommune til en institusjon for rusbehandling

Noen av de som har vært pasienter i institusjonen og som ikke har lokal tilknytning og nettverk velger å bosette seg i kommunen. Noen er i ettervern og har en positiv opplevelse av å være i disse lokalsamfunnene. Noen har droppet ut av behandlingen av forskjellige årsaker og velger å ikke reise hjem til sine hjemkommuner. Politiet har uttrykt at det oppleves som en foruroligende utvikling av innflyttere med rusbakgrunn kommer til våre kommuner, og de er redd for etablering av et rusmiljø. Politiet erfarer generelt at rusproblematikken er økende blant ungdom. Ungdommer som begynner på videregående skoler i Harstad / Narvik og som velger å bo på hybel på skolestedene, kommer hjem i helgene. Noen er blitt eksponert for rusbruk i ulike former i de større ungdomsmiljøene. De

har innvirkning på nære aldersgrupper og kan bringe misbruk av nye rusmidler inn i de lokale ungdomsmiljøene.

Tjeldsund kommune har en militær forlegning med kontinuerlig tilgang av nye unge mennesker fra hele landet. Dette er i utgangspunktet særdeles positivt, men det er en kjent utfordring at å være vertskommune for et slikt samfunn også kan ha sine utfordringer. Det er usikkert om det er/kan være et risikomiljø rundt denne institusjonen.

Vaksinasjonsdekning

De reelle tallene for vaksinasjonsdekningen lokalt kan være høyere enn det statistikken viser. Årsakene til dette kan være problemer med elektronisk overføring av vaksinasjonsmeldinger fra kommunene til SYSVAK, manglende etterregistrering av vaksiner eller at folkeregisteret ikke er oppdatert og tilgjengelig. Vi har nok nærmere 100 % dekning i Tjeldsund kommune, men vi så at det ble en del mangelfull registrering samt forsinket vaksinerings ifm. nedstengning under Covid i 2020, samt mangelfull registrering. Vi ser også et økende antall barn i skolen som er engstelige der vi må utsette vaksinasjonen. En annen faktor kan også være flyktningssituasjonen, at vi ikke får dokumentasjon på tidligere vaksiner og mangelfull registrering og igangsetting av ny vaksinasjon.

Kilde: Fagansvarlig helsesykepleier

Årsaksforhold og konsekvens

I følge SAMINOR 2 undersøkelsen viser det seg at det er en høy andel av diabetes generelt blant befolkningen i Sør-Troms, men spesielt i den samiske befolkningen. Dette kan ha negativ innvirkning på den generelle folkehelsen, og kompenserende tiltak for forebygging blir viktig for å snu en negativ trend. Forebyggende helse, med både frisklivsaktiviteter, frivillighet og ulike andre kommunale tjenesters mulighet for å jobbe aktivt for å motvirke negative trender for folkehelsen i kommunen.

Tallene på bruk av rusmidler i Tjeldsund er ikke høye og heldigvis har trenden på bruk av tobakk snudd de siste årene, men rus og bruk av rusmidler vil alltid være til stede. Det er viktig at kommunen fortsatt har fokus på å jobbe forebyggende opp imot barn og unge for å forebygge. Siden vi har både militærforlegning, brannskole og avrusningsklinikk i Tjeldsund er det stor gjennomstrømning av unge mennesker med forskjellig bakgrunn og ulike laster.

Forebyggende og helsefremmende tiltak vil kunne hindre utvikling av sykdom og funksjonstap hos eldre. Tjeldsund har som mål å legge til rette for at innbyggere skal få mulighet til å «Leve hele livet» til tross for sykdom, dvs. mulighet til å leve hjemme så lenge som mulig og få støtte til å mestre hverdagen, samt trygghet for å få hjelp når en trenger det.

Personer med demens vil i framtiden være en av de største utfordringene for Tjeldsund kommune i forhold til helse- og omsorgstjenester. I tillegg forventes det lokalt og nasjonalt stor mangel på arbeidskraft, særlig fagpersoner både for hjemmetjenester og institusjoner.

Foto: Janne Johansen

Helsetilstand

Med helsetilstand menes befolkningens helse målt ved ulike mål som f.eks. risikofaktorer og forekomst av forebyggbare sykdommer. Disse helseutfallene har ofte en sammensatt årsakskjede som involverer elementer fra flere av de andre temaene i denne oversikten.

Folkesykdommer

Overvekt og fedme er blitt en stor helseutfordring over hele verden, spesielt i den vestlige verden. De store risikoene ved overvekt og fedme er sykdommer som diabetes type-2, hjerte- og karsykdommer, enkelte kreftsykdommer som tykktarmkreft og slitasjegikt i knær og hofter. Det sies at når overvekten først har oppstått er det mye vanskeligere å oppnå varig vektreduksjon. Det vil derfor være veldig viktig og avgjørende med gode forebyggende tiltak for å bekjempe overvekt- «epidemien».

Fysisk aktivitet, særlig dagliglivets aktiviteter, har sunket, og vi har nå et energiinntak (kaloriinntak) som ikke er tilpasset dette. I en situasjon med redusert aktivitetsnivå og stor tilgang på energitette matvarer, er det lett å utvikle overvekt. Hos den enkelte personen vil også arvelige og psykiske faktorer spille en rolle.

Nasjonale anbefalinger fra Helsedirektoratet

- Barn og unge 6-17 år bør være fysisk aktive i gjennomsnitt minst 60 minutter per dag i moderat til høy intensitet.

- Alle barn og unge anbefales å være regelmessig og tilstrekkelig aktive, og redusere stillesitting og tiden i ro. Tid i ro kan være aktiviteter der man sitter eller ligger i våken tilstand, og beveger seg i liten grad.
- Regelmessige økter med aktivitet i løpet av skoledagen er viktig for å redusere tiden i ro og å skape balanse mellom stillesitting og fysisk aktivitet.
- Stillesittende aktivitet, som passiv skjermbruk på fritiden, som går utover sosial og/eller fysisk aktivitet bør begrenses.
- Alle voksne og eldre bør være regelmessig fysisk aktive
- Voksne bør hver uke være fysisk aktive i minst 150 til 300 minutter ned moderat intensitet, minst 75 til 150 minutter med høy intensitet eller en kombinasjon av moderat og høy intensitet. Dette gjelder også eldre over 65 år.
- Voksne og eldre bør begrense stillesitting
- Voksne bør kompensere for de negative effektene av mye stillesitting ved å være ekstra aktive i den øvrige tiden.

Kreft og demens

Kosthold, fysisk aktivitet, røyke- og alkoholvaner er faktorer som har betydning for kreftforekomsten. Det anslås at ett av tre krefttilfeller henger sammen med levevaner. En endring i befolkningens levevaner har derfor et stort potensial til å redusere risikoen for å utvikle kreft.

I 2022 fikk 38 265 i Norge kreft, 20 487 menn og 17 778 kvinner ble rammet. Dette er noe høyere enn i 2021.

Ifølge kreftregisteret var det i år 2022, 34 personer i Tjeldsund kommune som var registrert med kreft. I Harstad kommune var det 194 personer og til sammen i Troms og Finnmark fylker var det 1784 personer som var registret med en type kreft. Den vanligste kreftformen som er registrert blant disse for menn er Prostatakreft og Brystkreft for kvinner.

Kilde: Tall mottatt fra Kreftregisteret⁶

Kreftkoordinator⁷ i Tjeldsund følger pr. tiden (november 2023) opp 25 kreftpasienter pluss pårørende. Det er behovet til den enkelte familie som står i fokus. I tillegg kommer de som deltar på den månedlige Temakafeen/møteplassen, og turer/utflukter som arrangeres i regi av kreftkoordinator.

Demens

Basert på [tallene fra WHO](#) er det trolig mellom 80 000 og 100 000 personer som lever med demens i Norge i dag. Det er grunn til å tro at disse tallene er noe lave, både fordi levealderen har økt og fordi levealderen i Norge er noe høyere enn i Europa og Vesten ellers.

Etter undersøkelser som er gjort i kommunen kommer det frem av tall at Tjeldsund får en dobling av mennesker med demenssykdom fra 2020 til 2050 samtidig som det vil bli vanskelig å rekruttere helsepersonell.

Kommunen har i likhet med de fleste andre kommuner i landet en økning av eldre i framtiden. På folkemunne kalles dette «eldrebølgen». Denne bølgen slår litt ulikt ut i kommunene, og for Tjeldsund viser befolkningsveksten for eldre over 80 år over en dobling i antall fra 2020 til 2050.

År	2020	2022	2030	2040	2050
67-79 år	739	760	746	773	739
80-89 år	220	231	376	418	447
90 år og eldre	58	53	58	120	152
Personer med demens	123	144	175	220	243
Prosent	2,92 %	3,40 %	4,10 %	5,12 %	5,71 %

Kilde: Tabellen er hentet fra kommunens Sammenfatning og analyse demensplan 2025.

Nedsatt funksjonsevne og universell utforming

Her vil vi ta for oss litt om helse for personer med nedsatt funksjonsevne. Vi har ikke mange lokale tall, men skriver om de funn som er gjort i landet som helhet, og tenker at dette er overførbart til Tjeldsund kommune. Tjeldsund kommune sitt Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne er en viktig dialogpartner, for å tilrettelegge for best mulig universell tilrettelegging for alle.

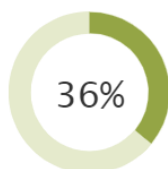
⁶ I dette dokumentet brukes data fra kreftregisteret. Tolkning og rapportering av disse data er forfatterens ansvar alene, og har ikke vært gjenstand for godkjenning fra kreftregisteret.

⁷ Kreftkoordinator for Tjeldsund og Evenes i 50 % stilling. Lokale tall og informasjon innhentet fra koordinator.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet sier følgende; Nedsatt funksjonsevne eller funksjonsnedsettelse viser til tap av, skade på eller avvik i en kroppsdel eller i en av kroppens psykologiske, fysiologiske eller biologiske funksjoner. Dette kan eksempelvis dreie seg om nedsatt bevegelses-, syns- eller hørselsfunksjon, nedsatt kognitiv funksjon eller ulike funksjonsnedsettelser pga. allergi, hjerte- eller lungesykdommer.

Personer med nedsatt funksjonsevne oppgir i langt større grad at de har betydelige psykiske problemer, dårligere helse eller større helsemessige utfordringer enn gjennomsnittet av befolkningen. Vi har ikke lokal statistikk, men tenker at det som gjelder på landsbasis, vil være nokså likt også for vår kommune.

Hovedpunkter

36 % av personer med nedsatt funksjonsevne oppgir å ha dårlig helse

30 % av personer med nedsatt funksjonsevne har betydelige psykiske vansker

Nesten 1 av 10 personer med nedsatt funksjonsevne har et udekket behov for legetjenester

Kilde: [Helse for personer med nedsatt funksjonsevne \(bufdir.no\)](https://bufdir.no)

Artikkel 25 i FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) omhandler helse. Den sier at personer med funksjonsnedsettelser skal ha lik tilgang til helsetjenester som andre, i tillegg til helsetjenestene de trenger spesielt på grunn av sin funksjonsnedsettelse, i sitt nærmiljø, og at personer med nedsatt funksjonsevne skal ha selvbestemmelse i sine helseforhold.

Artikkel 7 sier at alle handlinger som berører barn med nedsatt funksjonsevne skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn, og at barnas synspunkter skal tillegges vekt.

Kildehenvisning

- [Folkehelseloven](#)
- [St. meld. Nr. 15 – Folkehelsemeldinga](#)
- NOU 2007:14/Evjen B. 2007, samisk tilstedeværelse i området sør for Finnmark 1865-1930
- [Temaplan for idrett, friluftsliv og kultur.](#)
- FNs 17 bærekraftsmål
- [Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034](#)
- [Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026](#)
- [Kommunehelsa statistikkbank](#)
- [IMDI - Integrering i Norge Statistikk](#)
- Saminor 3
- NAV Sør-Troms
- [SSB - kommunefakta](#)
- [SSB - Elever i grunnskolen](#)
- Forsvarsbygg
- [SSB - Boforhold](#)
- Avdelingsleder, Stangnes videregående skole
- Avdelingsleder, Heggen videregående skole
- [Miljødirektoratet](#)
- <https://hjorteviltregisteret.no/>
- [Kreftregisteret](#)
- [Skadebarometer.no](#)
- [Fallbarometer Tjeldsund](#)
- St. meld 15, 2017-2018
- WHO
- [Helse for personer med nedsatt funksjonsevne \(bufdir.no\)](#)
- [Unqdataundersøkelsen](#)
- [Kommunedelplan for helse og omsorg 2024-2034](#)
- [Rapport om ringvirkninger ved etablering av Norges Brannskole og Evenes Flystasjon – Menon Economics](#)

Forsidefoto: Mari-Janne Sæter Hjellnes